

วิธีสร้างบุญบารมี

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก องค์ที่ ๑๙
วัดบวรนิเวศวิหาร

วิธีสร้างบุญบารมี
พระนิพนธ์ในสมเด็จพระ
พระญาณสังวร สมเด็จพระ
พระสังฆราช สกลมหา
สังฆปริณายก องค์ที่ ๑๙
แห่งวัดบวรนิเวศวิหาร

ชมรมกัลยาณธรรม
หนังสือดีลำดับที่ ๑๐๕

จัดพิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๑๐,๐๐๐ เล่ม ; ภูมิภาพันธุ์ ๒๕๕๓
ชมรมกัลยาณธรรม
๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๗๐๒ ๗๓๕๓

ภาพปก, ภาพประกอบ : คุณณัฐมณต์ วุฒิภัทรอารีย์
รูปเล่ม : บริษัท วิธีทำ จำกัด โทรศัพท์ ๐๘๖ ๗๘๗ ๘๘๐๐
แยกสี : Canna Graphic โทรศัพท์ ๐๘๖ ๓๑๔ ๓๖๕๑
พิมพ์ที่ : บริษัท ขุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๘๕ ๗๘๗๐ - ๓

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง
www.kanlayanatam.com

คำนำ ชมรมกัลยาณธรรม

หนังสือวิธีสร้างบุญบารมี ในพระนิพนธ์
ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก องค์ที่ ๑๙ แห่งวัดบวรนิเวศ
วิหารเล่มน้อยนี้ เหมือนป้ายบอกทางสำหรับ
ชาวพุทธ ที่จะเข้ามารู้จักทำความเข้าใจแก่นธรรม
คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน
การดำเนินตามอริยมรรค อันประกอบด้วย ศีล
สมาธิและปัญญา ตามลำดับ

การมีสัมมาทิฐิ คือป้ายแรกแห่งการเดินทาง
เมื่อเรามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถูกทิศ
ถูกทางแล้ว ก็จะสามารถเจริญก้าวหน้าในการชำระ

จิตใจให้เกิดความสะอาดสว่างสงบได้ไม่ไกลเกินฝัน
ชมรมกัลยาณธรรมจึงรู้สึกรำลึกในพระคุณของ
พระพุทธรูปที่เป็นที่พึ่งสุดท้ายของสรรพสัตว์
มาโดยตลอด ทั้งพ่อแม่ครูบาอาจารย์ที่ได้เมตตา
เป็นแบบอย่างและถ่ายทอดหลักธรรมอันบริสุทธิ์
ดำรงพระพุทธรูปศาสนาให้พุทธธรรมสถิตย์อยู่ใน
จิตใจของพุทธศาสนิกชนสืบมา

จึงขอมอบธรรมทานนี้ น้อมถวายเป็นพุทธ
บูชา เพื่อให้เกิดอันสงฆ์ดำรงพระพุทธรูปศาสนา ของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระมหาสมณ
โคดมให้สถิตมั่นคง ดำรงยั่งยืนในมวลสรรพสัตว์
ทั่วสากลโลกให้ได้รับความสุขสงบ สว่างใจ เข้า
ถึงมรรค ผล นิพพาน ในชาติปัจจุบัน ท้นพุทธันดร
นี้ด้วย เทอญ

ชมรมกัลยาณธรรม

วิธีสร้างบุญบารมี

บุญ ความหมายตามพจนานุกรมพุทธ
ศาสน์ของพระราชาวรมุณี (ประยูรค์ ปยุตโต)
กล่าวว่า บุญ คือเครื่องชำระสันดาน, ความดี,
กุศล, ความสุข, ความประพฤติชอบทางกาย
วาจา และใจ, กุศลธรรม

บารมี คือ คุณความดีที่บำเพ็ญอย่าง
ยิ่งยวด เพื่อบรรลุจุดหมายอันสูงยิ่ง

วิธีสร้างบุญบารมีในพระพุทธศาสนาเมื่ออยู่ ๓ ชั้นตอน คือ การให้ทาน การถือศีล และการเจริญภาวนา ที่นิยมเรียกกันว่า “ทาน ศีล ภาวนา” ซึ่งการให้ทานหรือการทำทานนั้น เป็นการสร้างบุญที่ต่ำที่สุด ได้บุญน้อยที่สุด ไม่ว่าจะทำมากอย่างไร ก็ไม่มีทางที่จะได้บุญมากไปกว่าการถือศีลไปได้, การถือศีลนั้น แม้จะมากอย่างไร ไม่มีทางที่จะได้บุญมากเกินไปกว่าการเจริญภาวนาไปได้ ฉะนั้น การเจริญภาวนานั้น จึงเป็นการสร้างบุญบารมีที่สูงที่สุด ได้มากที่สุด ในทุกวันนี้เรารู้จักกันแต่การให้ทานอย่างเดียว เช่นการทำบุญตักบาตร ทอดกฐิน ฟ้าปา สละทรัพย์สร้างโบสถ์ วิหาร ศาลา การเปรียญ ส่วนการถือศีล แม้จะได้บุญมากกว่าการทำทาน ก็ยังมีการทำกันเป็นส่วนน้อย

เพื่อความเข้าใจอันดี จึงขอชี้แจงการสร้างบุญบารมีอย่างไร จึงจะเป็นการลงทุนน้อยที่สุด แต่ได้บุญบารมีมากที่สุด ดังนี้ คือ

๑. การทำทาน

การทำทาน ได้แก่ การสละทรัพย์สิ่งของสมบัติของตนที่มีอยู่ให้แก่ผู้อื่น โดยมุ่งหวังจะจุนเจือให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ และความสุขด้วยความเมตตาจิตของตน ทานที่ได้ทำไปนั้นจะทำให้ผู้ทำทานได้บุญมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมสุดแล้วแต่องค์ประกอบ ๓ ประการ ถ้าประกอบหรือถึงพร้อมด้วยองค์ประกอบ ๓ ประการต่อไปแล้ว ทานนั้นย่อมมีผลมาก ได้บุญบารมีมาก กล่าวคือ

องค์ประกอบข้อ ๑. “วัตถุทานที่ให้ต้องบริสุทธิ์”

วัตถุทานที่ให้ ได้แก่ สิ่งของทรัพย์สินสมบัติที่ตนได้สละให้เป็นทานนั่นเอง จะต้องเป็นสิ่งของที่บริสุทธิ์ ที่จะเป็นของบริสุทธิ์ได้ จะต้องเป็นสิ่งของที่ตนได้แสวงหา ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ในการประกอบอาชีพ ไม่ใช่ของที่ได้มาเพราะการเบียดเบียนผู้อื่น เช่น ได้มาโดยทุจริตลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฯลฯ

ตัวอย่าง ๑ ได้มาโดยการเบียดเบียนชีวิตเลือดเนื้อสัตว์ เช่น ฆ่าสัตว์ต่างๆ เป็นต้นว่า ปลา โค กระบือ สุกร โดยประสงค์จะนำ

เอาเลือดเนื้อของเขามาทำอาหารถวายพระ เพื่อเอาบุญ ย่อมเป็นการสร้างบาปเอามาทำบุญ วัตถุทานคือเนื้อสัตว์นั้นเป็นของที่ไม่บริสุทธิ์ แม้ทำบุญให้ทานไป ก็ย่อมได้บุญน้อยจนเกือบไม่ได้อะไรเลย ทั้งอาจจะได้บาปเสียอีก หากว่าทำทานด้วยจิตที่เศร้าหมอง แต่การที่ได้เนื้อสัตว์มาโดยการซื้อหาจากผู้อื่นที่ฆ่าสัตว์นั้น โดยที่ตนมิได้มีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจในการฆ่าสัตว์ก็ดี หรือสัตว์นั้นตายเองก็ดี เนื้อสัตว์นั้นย่อมเป็นวัตถุทานที่บริสุทธิ์ เมื่อนำมาทำทานย่อมได้บุญมาก พร้อมด้วยองค์ประกอบข้ออื่นๆ ด้วย

ตัวอย่าง ๒ ลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ รวมตลอดถึงการทุจริต

ฉ้อราษฎร์บังหลวง อันเป็นการได้ทรัพย์มาในลักษณะไม่ชอบธรรม หรือโดยเจ้าของเดิมไม่เต็มใจให้ทรัพย์ นั้นย่อมเป็นของไม่บริสุทธิ์ เป็นของร้อน แม้จะผลิดอกออกผลมาเพิ่มเติม ดอกผลนั้นก็ย่อมเป็นของไม่บริสุทธิ์ด้วย นำเอาไปกินไปใช้ย่อมเกิดโทษ เรียกว่า “บริโภค โดยความเป็นหนี้” แม้จะนำเอาไปทำบุญ ให้ทานสร้างโบสถ์ วิหาร ก็ไม่ทำให้ได้บุญแต่อย่างใด

สมัยหนึ่งในรัชกาลที่ ๓ มีหัวหน้าสำนักนางโลมชื่อว่า “ยายแพง” ได้เรียกเก็บเงินจากหญิงโสเภณีในสำนักของตน จากอัตราที่ได้มาครั้งหนึ่ง ๒๕ สตางค์ แกจะชักเอาไว้ ๕ สตางค์ สะสมเอาไว้เช่นนี้จนได้ประมาณ ๒,๐๐๐ บาท

แล้วจึงจัดสร้างวัดขึ้นวัดหนึ่ง ด้วยเงินนั้นทั้งหมด เมื่อสร้างเสร็จแล้วแกก็ปลื้มปีติ นำไปนมัสการถาม “หลวงพ่โตวัดระฆัง” ว่าการที่แกสร้างวัดทั้งวัดด้วยเงินของแกทั้งหมด จะได้อนุญกรมอย่างไร หลวงพ่โตตอบว่า ได้แค่ ๑ สลึงแกก็เสียใจ เหตุที่ได้บุญน้อยก็เพราะทรัพย์อันเป็นวัตถุทานที่ตนนำมาสร้างวัดอันเป็นวิหารทานนั้น เป็นของที่แสวงหาได้มาโดยไม่บริสุทธิ์ เพราะเบียดเบียนมาจากเจ้าของที่มีได้เต็มใจจะให้ ฉะนั้นบรรดาพ่อค้าแม่ขายทั้งหลายที่ซื้อถูกๆ แต่ขายแพงๆ จนเกินส่วนที่ควรจะได้ ผลกำไรที่ได้มาเพราะความโลภจัดจนเกินส่วนนั้นย่อมเป็นสิ่งของที่ไม่บริสุทธิ์ โดยนัยเดียวกัน

วัตถุทานที่ไม่บริสุทธิ์ เพราะการแสวงหาได้มาโดยไม่ชอบธรรมดังกล่าว ไม่ได้จำกัดว่า จะต้องเป็นของดีหรือเลว ไม่ได้จำกัดว่าเป็นของมากหรือน้อย น้อยค่าหรือมีค่ามาก จะเป็นของดีหรือเลว ประณีต มากหรือน้อยไม่สำคัญ ความสำคัญขึ้นอยู่กับเจตนาในการให้ทานนั้น ตามกำลังทรัพย์และกำลังศรัทธาที่ตนมีอยู่

องค์ประกอบข้อ ๒.

“เจตนาในการให้ทานต้องบริสุทธิ์”

ในการให้ทานนั้น โดยจุดมุ่งหมายที่แท้จริงก็เพื่อเป็นการขจัดความโลภ ความตระหนี่เหนียวแน่น ความหวงแหนหลงใหลในทรัพย์สมบัติของตน อันเป็นกิเลสหยาบ คือ “โลก

กิเลส” และเพื่อเป็นการสงเคราะห์ผู้อื่นให้ได้
รับความสุขด้วยเมตตาธรรมของตน อันเป็น
บันไดก้าวแรกในการเจริญเมตตาพรหมวิหาร
ธรรมในพรหมวิหาร ๔ ให้เกิดขึ้น ถ้าได้ให้
ทานด้วยเจตนาดังกล่าวแล้ว เรียกว่าเจตนา
ในการทำทานบริสุทธ์ แต่เจตนาที่ว่าบริสุทธ์นั้น
ถ้าจะบริสุทธ์จริงจะต้องสมบูรณ์พร้อมกัน ๓
ระยะคือ

๑. ระยะก่อนที่จะให้ทาน ก่อนที่จะให้
ทานก็มีจิตโสมนัส ร่าเริงเบิกบานยินดีที่จะให้
ทาน เพื่อสงเคราะห์ผู้อื่นให้ได้รับความสุข
เพราะทรัพย์สินของของตน

๒. ระยะที่กำลังลงมือให้ทาน ระยะที่
กำลังลงมือทำทานอยู่นั้นเอง ก็ทำด้วยจิต
โสมนัส ร่าเริง ยินดี และเบิกบานในทานที่ตน
กำลังให้ผู้อื่น

๓. ระยะหลังจากที่ได้ให้ทานไปแล้ว
ครั้นเมื่อได้ให้ทานไปแล้วเสร็จ หลังจากนั้นก็
ดี นานมาก็ดี เมื่อหวนคิดถึงทานที่ตนได้
กระทำไปแล้วครั้งใด ก็มีจิตโสมนัสร่าเริง เบิก
บานยินดีในทานนั้นๆ

เจตนาบริสุทธ์ในการทำทานนั้น อยู่ที่
จิตโสมนัสร่าเริงเบิกบานยินดีในทานที่ทำนั้น
เป็นสิ่งสำคัญ และเนื่องมาจากเมตตาจิตที่มุ่ง
สงเคราะห์ผู้อื่นให้พ้นความทุกข์และให้ได้รับ

ความสุข เพราะทานของตน นับว่าเป็นเจตนา
ที่บริสุทธิ์ในเบื้องต้น แต่เจตนาที่บริสุทธิ์เพราะ
เหตุดังกล่าวมาแล้วนี้ จะทำให้ยิ่งๆ บริสุทธิ์
มากขึ้นไปอีก หากผู้ให้ทานนั้นได้ทำทานด้วย
วิปัสสนาปัญญา กล่าวคือไม่ใช่ทำทานอย่าง
เดียว แต่ทำทานพร้อมกับมีวิปัสสนาปัญญา
โดยใคร่ครวญถึงวัตถุที่ให้ทานนั้นว่า อัน
บรรดาทรัพย์สิ่งของทั้งปวงที่ชาวโลกนิยม
ยกย่องหวงแหนเป็นสมบัติกันด้วยความโลภ
นั้น แท้ที่จริงแล้วก็เป็นที่เพียงวัตถุธาตุ
ประจำโลก เป็นสมบัติกลาง ไม่ใช่ของผู้ใด
โดยเฉพาะ เป็นของที่มีมาตั้งแต่ก่อนเราเกิด
ขึ้นมา และไม่ว่าเราจะเกิดขึ้นมาหรือไม่ก็ตาม
วัตถุธาตุดังกล่าวก็มีอยู่เช่นนั้น และได้ผ่าน
การเป็นเจ้าของของผู้อื่นมาแล้วหลายชั่วคน

ซึ่งท่านแต่ก่อนนั้นต่างก็ได้ล้มหายตายจากไป
ทั้งสิ้น ไม่สามารถนำวัตถุธาตุดังกล่าวนี้ติดตัว
ไปได้เลย จนในที่สุดก็ได้ตกทอดมาถึงเรา ให้
เราได้กินได้ใช้ได้ยึดถือเพียงชั่วคราว แล้วก็
ตกทอดสืบเนื่องไปเป็นของคนอื่นๆ ต่อๆ ไป
เช่นนี้ แม้เราเองก็ไม่สามารถจะนำติดตัวเอา
ไปได้ จึงนับว่าเป็นเพียงสมบัติผลัดกันชม
เท่านั้น ไม่จากไปในวันนี้ก็ต้องจากไปในวันหน้า
อย่างน้อยเราก็ต้องจากต้องทิ้งเมื่อเราได้ตายลง
นับว่าเป็นอนิจจัง คือไม่เที่ยงแท้แน่นอน จึง
ไม่อาจจะยึดมั่นถือมั่นว่านั่นเป็นของเราได้
ถาวรตลอดไป แม้ตัววัตถุธาตุดังกล่าวนี้เอง
เมื่อมีเกิดขึ้นเป็นตัวตนแล้วก็ตั้งอยู่ในสภาพ
นั้นให้ตลอดไปไม่ได้ จะต้องเก่าแก่ ผุพังบุบ
สลายไป ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตนแต่อย่างไร แม้แต่

เนื้อตัวร่างกายของเราเอง ก็มีสภาพเช่นเดียวกับวัตถุธาตุเหล่านั้น ซึ่งไม่อาจจะตั้งมั่นให้ยั่งยืนอยู่ได้ เมื่อมีเกิดขึ้นแล้ว ก็จะต้องเจริญวัยเป็นหนุ่มสาว แล้วก็เฒ่าแก่ และตายไปในที่สุด เราจะต้องพลัดพรากจากของอันเป็นที่รักที่หวงแหน คือทรัพย์สมบัติทั้งปวง

เมื่อเจตนาในการให้ทานบริสุทธิ์ผุดผ่องดีพร้อมทั้งสามระยะดังกล่าวมาแล้ว ทั้งยังประกอบไปด้วยวิปัสสนาปัญญาดังกล่าวมาแล้วด้วย เจตนาที่ย่อมบริสุทธิ์อย่างยิ่ง ทานที่ได้ทำไปนั้นย่อมมีผลมากได้บุญมาก หากวัตถุทานที่ได้ทำเป็นของที่บริสุทธิ์ตามองค์ประกอบข้อ ๑ ด้วย ก็ย่อมทำให้ได้บุญมากยิ่งขึ้นไปอีก วัตถุทานจะมากหรือน้อย เป็นของเลว

หรือประเด็นไม่สำคัญ เมื่อเราได้ให้ทานไป ตามกำลังทรัพย์ที่เรามีอยู่ยอมใช้ได้ แต่ก็มีข้ออันควรระวังอยู่ก็คือ “การทำทานนั้น อย่าได้เบียดเบียนตนเอง” เช่น มีน้อย แต่ฝืนทำให้มากๆ จนเกินกำลังของตนที่จะให้ได้ เมื่อได้ทำไปแล้ว ตนเองและสามีภรรยา รวมทั้งบุตรต้องลำบาก ขาดแคลน เพราะไม่มีจะกินจะใช้ เช่นนี้ยอมทำให้จิตเศร้าหมอง เจตยานั้นยอมไม่บริสุทธ์ ทานที่ได้ทำไปแล้วนั้น แม้วัตถุทานจะมากหรือทำมาก ก็ยอมได้บุญน้อยต่อไปนี้เป็นตัวอย่าง ที่ทำทานด้วยเจตนาอันไม่บริสุทธ์ คือ

ตัวอย่าง ๑ ทำทานเพราะอยากได้ ทำเอาหน้าทำอวดผู้อื่น เช่น สร้างโรงเรียน

โรงพยาบาลใส่ชื่อของตน ไปยื่นถ่ายภาพ ลงโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ได้รับความนิยมยกย่องนับถือ โดยที่แท้จริงแล้ว ตนมิได้มีเจตนาที่จะมุ่งสงเคราะห์ผู้ใด เรียกว่า ทำทานด้วยความโลภ ไม่ได้ทำเพื่อขจัดความโลภ ทำทานด้วยความอยากได้ คือ อยากได้หน้า ได้เกียรติ ได้สรรเสริญ ได้รับความนิยมนับถือ

ตัวอย่าง ๒ ทำทานด้วยความฝืนใจ ทำเพราะเสียไม่ได้ ทำด้วยความเสียดาย เช่น พวกฟ้องมาเรียไร ตนเองไม่มีศรัทธาที่จะทำ หรือมีศรัทธาอยู่บ้าง แต่มีทรัพย์น้อย เมื่อมีพวกมาเรียไรบอกบุญต้องจำใจทำทานไป เพราะความเกรงใจพวกฟ้อง หรือเกรงว่าจะ

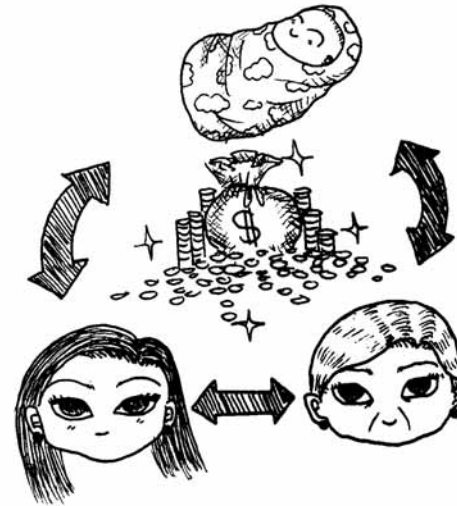
เสียหน้าตนจึงได้สละทรัพย์ทำทานไปด้วยความจำใจ ย่อมเป็นการทำทานด้วยความตระหนี่หวงแหน ทำทานด้วยความเสียดาย ไม่ใช่ทำทานด้วยจิตเมตตา ที่มุ่งจะสงเคราะห์ผู้อื่น ซึ่งยิ่งคิดก็ยิ่งเสียดาย ให้ไปแล้วก็เป็นทุกข์ใจ บางครั้งนึกโกรธผู้ที่มาบอกบุญเช่นนั้น จิตย่อมเศร้าหมอง ใ้บุญน้อย หากเสียดายมากๆ จนเกิดโทสจริตกล้าแล้ว นอกจากจะไม่ได้บุญแล้ว ที่จะได้ก็คือบาป

ตัวอย่าง ๓ ทำทานด้วยความโลภ คือ ทำทานเพราะอยากได้นั้น อยากได้นี้ อยากเป็นนั่นเป็นนี่ อันเป็นการทำทานเพราะหวังสิ่งตอบแทน ไม่ใช่ทำทานเพราะมุ่งหมายที่จะขจัดความโลภ ความตระหนี่ หวงแหนใน

ทรัพย์ของตน เช่น ทำทานแล้วตั้งจิตอธิษฐาน ขอให้ชาติหน้าได้เป็นทวดนางฟ้า ขอให้รูปสวย ขอให้ทำมาค้าขึ้น ขอให้ร่ำรวยเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี ทำทาน ๑๐๐ บาท แต่ขอให้ร่ำรวยนับล้าน ขอให้ถูกสลากกินแบ่งสลากกินรวบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสมบัติสวรรค์ หากชาติก่อนไม่เคยได้ทำบุญใส่บาตรฝากสวรรค์เอาไว้ อยู่ๆ ก็มาขอเบิกในชาตินี้ จะมีที่ไหนให้เบิก การทำทานด้วยความโลภเช่นนี้ ย่อมไม่ได้บุญอะไรเลย สิ่งที่จะได้พอกพูนเพิ่มให้มากขึ้น และหนาขึ้น ก็คือ “ความโลภ”

ผลหรืออานิสงส์ของการทำทาน ที่ครบองค์ประกอบ ๓ ประการนั้น ย่อมมีผลให้ได้ซึ่งมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติเองไม่ว่าจะ

ไม่ได้ตั้งเจตนาเอาไว้ล่วงหน้าก็ตาม เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากเหตุ เมื่อทำเหตุครบถ้วนย่อมมีผลเกิดขึ้นตามมาเอง เช่นเดียวกับปลูกต้นมะม่วง เมื่อรดน้ำพรวนดินและใส่ปุ๋ยไปตามธรรมดาเรื่อยไป แม้จะไม่อยากให้เกิดเจริญเติบโตและออกดอกออกผล ในที่สุดต้นไม้ก็ต้องเจริญและผลิดอกออกผลตามมาสำหรับผลของท่านนั้น หากน้อย หรือมีกำลังไม่มากนัก ย่อมโน้มมาให้เห็นเกิดในมนุษยชาติ หากมีกำลังแรงมาก ก็อาจจะโน้มมาให้ได้บังเกิดในเทวโลก ๖ ชั้น เมื่อได้เสวยสมบัติในเทวโลกจนสิ้นบุญแล้ว ด้วยเศษของบุญที่ยังคงเหลืออยู่บ้าง ประกอบกับไม่มีอกุศลกรรมอื่นแทรกให้ผล ก็อาจจะโน้มมาให้มาบังเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้งหนึ่ง และเมื่อได้มาบังเกิด

เป็นมนุษย์แล้ว ก็ยอมทำให้ได้เกิดในตระกูลที่ร่ำรวย มั่งคั่ง สมบูรณ์ไปด้วยทรัพย์ หรือไม่ก็เป็นผู้ที่มีลาภผลมาก ทำมาหากินขึ้นและร่ำรวยในภายหลัง ทรัพย์สมบัติไม่วิบัติหายนะไปเพราะวินาศภัย โจรภัย อัคคีภัย วาตภัย ฯลฯ แต่จะมั่งคั่งร่ำรวยในวัยใดย่อมสุดแล้วแต่ผลทานแต่ชาติก่อนๆ จะส่งผล คือ

๑. ร่ำรวยตั้งแต่วัยต้น เพราะผลของทานที่ได้ตั้งเจตนาไว้บริสุทธิ์ดี ตั้งแต่ก่อนจะทำทานคือก่อนที่จะลงมือทำทานก็มีจิตเมตตา โสมนัส ไร้เริงเบิกบาน ยินดีในทานที่ตนจะได้ทำเพื่อสงเคราะห์ผู้อื่น แล้วก็ลงมือทำทานไปตามเจตนา นั้น เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ย่อมโชคดี โดยเกิดในตระกูลที่ร่ำรวย ชีวิตในวัยต้นอุดม

สมบูรณ์พูนสุขไปด้วยทรัพย์ ไม่ยากจนแร้นแค้น ไม่ต้องขวนขวายหาเลี้ยงตัวเองมาก แต่ถ้าเจตนา นั้นไม่งามบริสุทธิ์พร้อมกันครบ ๓ ระยะแล้ว ผลทานนั้นก็ยอมส่งผลให้ไม่สม่ำเสมอ ก็คือแม้ว่าจะร่ำรวยตั้งแต่วัยต้น โดยเกิดมาบนกองเงินกองทองก็ตาม หากในขณะที่กำลังลงมือทำทาน เกิดจิตเศร้าหมอง เพราะหวนคิดเสียดาย หรือหวงแหนทรัพย์ที่จะให้ทานขึ้นมา หรือเกิดหมดศรัทธาขึ้นมาเฉยๆ แต่ก็ยังฝืนใจทำทานไปเพราะเสียไม่ได้ หรือเพราะตามพวกพ้องไปอย่างเสียไม่ได้ เช่นนี้ ผลทานย่อมหมดกำลังให้ผลในระยะที่ ๒ ซึ่งตรงกับวัยกลางคน ซึ่งจะมีผลทำให้ทรัพย์สมบัติวิบัติหายนะไปด้วยประการต่างๆ แม้จะได้รับมรดกมากก็ไม่อาจจะรักษาไว้ได้

หากเจตนาในการทำทานนั้นเศร้าหมองในระยะที่ ๓ คือ ทำทานไปแล้วหวงคิดขึ้นมาทำให้เสียดายทรัพย์ ความหายนะก็มีผลต่อเนื่องมาจนถึงบั้นปลายชีวิตด้วย คือทรัพย์สิ้นคงวิบัติเสียหายต่อเนื่อง จากวัยกลางคนตลอดไปจนถึงตลอดอายุขัย ชีวิตจริงของผู้ที่เกิดบนกองเงินกองทองก็มีให้เห็นเป็นตัวอย่างที่เมื่อได้รับทรัพย์มรดกแล้วก็วิบัติเสียหายไป หรือนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในวัยต้น แต่ก็ต้องล้มละลายในวัยกลางคนและบั้นปลายชีวิต แต่ถ้าได้ตั้งเจตนาในการทำทานไว้บริสุทธิ์ครบถ้วนพร้อม ๓ ระยะแล้ว ผลทานนั้นย่อมส่งผลสม่ำเสมอ คือ ร่ำรวยตั้งแต่เกิด วัยกลางคน และจนปัจฉิมวัย

๒. ร่ำรวยในวัยกลางคน การที่ร่ำรวยในวัยกลางคนนั้น สืบเนื่องมาจากผลของทานที่ได้ทำ เพราะเจตนางามบริสุทธิ์ในระยะที่ ๒ กล่าวคือ ไม่งามบริสุทธิ์ในระยะแรก เพราะก่อนที่จะลงมือทำทานก็ได้มีจิตศรัทธามาก่อน ไม่คิดจะทำทานมาก่อน แต่ก็ได้ตัดสินใจทำทานไปเพราะมีเหตุบางอย่าง เช่น ทำตามพวกพ้องอย่างเสียไม่ได้ แต่เมื่อได้เมื่อทำทานอยู่ก็เกิดโสมนัสรื่นเริงยินดีในทานที่กำลังกระทำอยู่นั้น ด้วยผลทานชนิดนี้ ย่อมทำให้มาบังเกิดในตระกูลที่ยากจนคับแค้น ต้องต่อสู้สร้างตนเองมากในวัยต้น ครั้นเมื่อถึงวัยกลางคน กิจการหรือธุรกิจที่ทำก็ประสบความสำเร็จรุ่งเรือง และหากเจตนาในการทำทานได้งามบริสุทธิ์ในระยะที่ ๓ ด้วย กิจการหรือ

ธุรกิจนั้นย่อมส่งผลรุ่งเรืองตลอดไปจนถึง
 บั้นปลายชีวิต หากเจตนาในการทำงานไม่
 บริสุทธิ์ในระยะที่ ๓ แม้ธุรกิจหรือกิจการงาน
 จะประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในวัยกลางคน
 แต่ก็ล้มเหลวหายหน้าในบั้นปลาย ทั้งนี้เพราะ
 ผลทานหมดกำลัง ส่งผลไม่ตลอดจนถึง
 บั้นปลายชีวิต

๓. ร่ำรวยปัจฉิมวัย คือ ร่ำรวยในบั้นปลาย
 ชีวิตนั้น สืบเนื่องมาจากผลทานที่ผู้กระทำ มี
 เจตนางามไม่บริสุทธิ์ในระยะแรกและระยะที่ ๒
 แต่งามบริสุทธิ์เฉพาะในระยะที่ ๓ กล่าวคือ
 ก่อนและในขณะที่ยังมือทำงานอยู่นั้น ก็มีได้
 มีจิตโสมนัสยินดีในการทำงานนั้นแต่อย่างใด
 แต่ได้ทำลงไปโดยบังเอิญ เช่น ทำตามๆ พวก

พ้องไปอย่างเสียไม่ได้ แต่เมื่อได้ทำไปแล้วต่อ
 มาหวนคิดถึงผลทานนั้น ก็เกิดจิตโสมนัส ร่าเริง
 ยินดี เบิกบาน หากผลทานชนิดนี้จะโน้มนำ
 ให้มาบังเกิดเป็นมनुษย์ ก็จักเกิดในตระกูลที่
 ยากจนคับแค้น ต้องต่อสู้ดิ้นรนศึกษาเล่าเรียน
 และชวนชวายเป็นตนเองมากตั้งแต่วัยต้น จน
 ล่วงวัยกลางคนไปแล้ว กิจการงานหรือธุรกิจนั้น
 ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ เช่น ต้องล้มลุก
 คลุกคลานตลอดมา แต่ครั้นถึงบั้นปลายชีวิต
 ก็ประสบช่องทางเหมาะ ทำให้กิจการงานนั้น
 เจริญรุ่งเรืองทำมาค้าขึ้นและร่ำรวยอย่างไม่คาด
 หมาย ซึ่งชีวิตจริงๆ ของคนประเภทนี้ก็มีให้
 เห็นเป็นตัวอย่างอยู่มาก

องค์ประกอบข้อ ๓. “เนื่อนาบุญต้องบริสุทธิ์”

คำว่า “เนื่อนาบุญ” ในที่นี้ ได้แก่บุคคล ผู้รับการทำทานของผู้ทำทานนั่นเอง นับว่าเป็นองค์ประกอบข้อที่สำคัญที่สุด แม้ว่าองค์ประกอบในการทำทานข้อ ๑ และ ๒ จะงามบริสุทธิ์ครบถ้วนดีแล้ว กล่าวคือ วัตถุที่ทำทานนั้นเป็นของที่แสวงหาที่มาด้วยความบริสุทธิ์ เจตนาในการทำทานก็งามบริสุทธิ์พร้อมทั้งสามระยะ แต่ตัวผู้รับการทำทานเป็นคนที่ไม่ดี ไม่ใช่ผู้ที่เป็นเนื่อนาบุญที่บริสุทธิ์ เป็นเนื่อนาบุญที่เลว ทานที่ทำไปนั้นไม่ผลิดอกออกผล เปรียบเหมือนกับการหว่านเมล็ดข้าวเปลือก ลงในพื้นที่นา ๑ กำมือ แม้เมล็ดข้าวนั้นจะเป็น

พันธุ์ดีที่พร้อมจะงอกงาม (วัตถุทานบริสุทธิ์) และผู้หว่านคือกสิกรก็มีเจตนาจะหว่าน เพื่อทำนาให้เกิดผลิตผลเป็นอาชีพ (เจตนาบริสุทธิ์) แต่หากที่นาเป็นพื้นที่ที่ไม่สม่ำเสมอ เมล็ดข้าวที่หว่านลงไปก็งอกเงยไม่สม่ำเสมอโดยเมล็ดที่ไปตกในที่ที่เป็นดินดี ปุ๋ยดี มีน้ำอุดมดี ก็จะงอกเงยมีผลดีผลที่สมบูรณ์ ส่วนเมล็ดที่ไปตกบนพื้นที่แห้งแล้ง มีแต่กรวดกับทราย และขาดน้ำ ก็จะแห้งเหี่ยวหรือเฉาตายไป หรือไม่งอกเงยเสียเลย

การทำทานนั้น ผลิตผลที่ผู้ทำทานจะได้รับก็คือ “บุญ” หากผู้ที่ได้รับการให้ทานไม่เป็นเนื่อนาที่ดีสำหรับการทำบุญแล้ว ผลของทานคือบุญก็จะเกิดขึ้นแม้จะเกิดไม่สมบูรณ์

เพราะเกริ่นหรือแห้งให้ยวเฒาไปด้วยประการ
ต่างๆ ฉะนั้น ในการทำทาน ตัวบุคคลผู้รับ
ของที่เราให้ทาน จึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุด
เราผู้ทำทานจะได้บุญมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับ
คนพวกนี้ คนที่รับการให้ทานนั้น หากเป็นผู้ที่
มีศีลมีธรรมสูง ก็ย่อมเป็นเนื่อนานบุญที่ดี ทาน
ที่เราได้ทำไปแล้วก็เกิดผลบุญมาก หากผู้รับ
การให้ทานเป็นผู้ที่ไม่มีศีลไม่มีธรรม ผลของ
ทานก็ไม่เกิดขึ้น คือ ได้บุญน้อยฉะนั้น คติ
โบราณที่กล่าวว่า “ทำบุญอย่าถามพระ หรือ
ตักบาตรอย่าเลือกพระ” เห็นจะใช้ไม่ได้ใน
สมัยนี้ เพราะในสมัยนี้ไม่เหมือนกับท่านใน
สมัยก่อนๆ ที่บวชเพราะมุ่งจะหนีสังสาร โดย
มุ่งจะทำมรรคผล และนิพพานให้แจ้ง ท่านจึง
เป็นเนื่อนานบุญที่ประเสริฐ แต่ในสมัยนี้มีอยู่

บางคนที่บวชด้วยคติ ๔ ประการคือ “บวช
เป็นประเพณี บวชหนีทหาร บวชผลาญข้าวสุก
บวชสนุกตามเพื่อน” ธรรมวินัยใดๆ ท่านไม่
สนใจ เพียงแต่มีผ้าเหลืองห่มกาย ท่านก็นึก
ว่าตนเป็นพระและเป็นเนื่อนานบุญเสียแล้ว ซึ่ง
ป่วยการจะกล่าวไปถึงศีลปาฏิโมกข์ ๒๒๗ ข้อ
แม้แต่เพียงแค่ศีล ๕ ก็ยังเอาแน่ไม่ได้ว่าท่าน
จะมีหรือไม่มี

การบวชที่แท้จริงแล้วก็เพื่อจะละความ
โลภ โกรธ และหลง ปัญหว่าทำอะไร จึง
จะได้พบกับท่านที่เป็นเนื่อนานบุญที่ประเสริฐ
ข้อนี้ย่อมขึ้นอยู่กับวาสนาของเรา ผู้ทำทาน
เป็นสำคัญ หากเราได้เคยสร้างสม อบรมสร้าง
บารมีมาด้วยดีในอดีตชาติเป็นอันมากแล้ว

บารมีนั้นก็จะเป็พลังวาสนา น้อมนำให้ได้พบกับท่านที่เป็นเนื้อนาบุญที่ประเสริฐ ทำทานครั้งใดก็มักโชคดี ได้พบกับท่านที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบไปเสียทุกครั้ง หากบุญวาสนาของเราน้อยและไม่มั่นคง ก็จะได้พบกับท่านที่เป็นเนื้อนาบุญบ้าง ก็พบกับอสังขีบ้าง คือดีและชั่วคละกันไป เช่นเดียวกับกาซื้อสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หากมีวาสนาบารมี เพราะได้เคยทำบุญให้ทานฝากกับสวรรค์ไว้ในชาติก่อนๆ ก็ย่อมมีวาสนาให้ถูกรางวัลได้ หากไม่มีวาสนาเพราะไม่เคยทำบุญทำทานฝากสวรรค์เอาไว้เลย ก็ไม่มีสมบัติสวรรค์อะไรที่จะให้เบิกได้ อยู่ๆก็จะมาขอเบิก เช่นนี้ก็ยากที่จะถูกรางวัลได้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ว่า แม้วัตุทานจะบริสุทธิ์ดี จะทำให้ทานนั้นมีผลมากหรือน้อย ย่อมขึ้นอยู่กับเนื้อนาบุญเป็นลำดับต่อไปนี้ คือ

๑. ทำทานแก่สัตว์เดรัจฉาน แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้งก็ได้บุญน้อยกว่าให้ทานดังกล่าวแก่มนุษย์ แม้จะเป็นมนุษย์ไม่มีศีล ไม่มีธรรมเลยก็ตาม ทั้งนี้เพราะสัตว์ย่อมมีบุญวาสนาบารมีน้อยกว่ามนุษย์ และสัตว์ไม่ใช่เนื้อนาบุญที่ดี

๒. ให้ทานแก่มนุษย์ที่ไม่มีศีล ไม่มีธรรมวินัย แม้จะให้มากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าให้ทานดังกล่าวแก่ผู้มีศีล ๕ แม้

จะให้เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๓. ให้ทานแก่ผู้มีศีล ๕ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าให้ทานดังกล่าว แก่ผู้มีศีล ๘ แม้จะให้แต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๔. ให้ทานแก่ผู้มีศีล ๘ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าถวายทานแก่ผู้ที่มีศีล ๑๐ คือสามเณรในพระพุทธศาสนา แม้จะได้ถวายทานดังกล่าว แต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๕. ถวายทานแก่สามเณรซึ่งมีศีล ๑๐ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าถวายทานดังกล่าว แก่พระสมมุติสงฆ์ ซึ่งมี

ศีลปาฏิโมกข์สังวร ๒๒๗ ข้อ

พระด้วยกันก็มีคุณธรรมแตกต่างกัน จึงเป็นเนื่อนาบุญที่ต่างกัน บุคคลที่บวชเข้ามา ในพระพุทธศาสนา มีศีลปาฏิโมกข์สังวร ๒๒๗ ข้อ นั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ ตรัสเรียกว่าเป็น “พระ” แต่เป็นเพียงพระ สมมุติเท่านั้น เรียกกันว่า “สมมุติสงฆ์” พระ ที่แท้จริงนั้น หมายถึงบุคคลที่บรรลุคุณธรรม ตั้งแต่พระโสดาปัตติผล เป็นพระโสดาบัน เป็นต้นไป แม้ว่าท่านผู้นั้นจะได้บวชหรือเป็น ฆราวาสก็ตาม นับว่าเป็น “พระ” ทั้งสิ้น และ พระด้วยกันก็มีคุณธรรมต่างกันหลายระดับชั้น จากน้อยไปหามากดังนี้คือ พระโสดาบัน พระ สกิทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ พระ

ปัจเจกพุทธเจ้า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และยอมเป็นเนื่อนาบุญที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

๖. ถวายทานแก่พระสมมุติสงฆ์ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถวายทานแก่พระโสดาบัน แม้จะได้ถวายทานดังกล่าวแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม (ความจริงยังมีการแยกเป็นพระโสดาปัตติมรรค และพระโสดาปัตติผล ฯลฯ เป็นลำดับไปจนถึงพระอรหันตผล แต่ในที่นี้ จะกล่าวแต่เพียงย่อย่อพอให้ได้ความเท่านั้น)

๗. ถวายทานแก่พระโสดาบัน แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้งก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถวาย

ทานดังกล่าวแก่พระสภิกาคามี แม้จะถวายทานดังกล่าวแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๘. ถวายทานแก่พระสภิกาคามี แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถวายดังกล่าวแก่พระอนาคามี แม้จะถวายทานดังกล่าวแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๙. ถวายทานแก่พระอนาคามี แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถวายทานดังกล่าวแก่พระอรหันต์ แม้จะถวายทานดังกล่าวแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๑๐. ถวายทานแก่พระอรหันต์ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการ

ถวายทานแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า แม้จะถวายทานดังกล่าวแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๑๑. ถวายทานแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถวายทานแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้จะถวายทานดังกล่าวแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๑๒. ถวายทานแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถวายสังฆทานที่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประธาน แม้จะได้ถวายสังฆทานดังกล่าวแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๑๓. การถวายสังฆทานที่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประธาน แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถวายวิหารทาน แม้จะได้กระทำแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

วิหารทาน ได้แก่การสร้างหรือร่วมสร้าง โบสถ์ วิหารศาลาการเปรียญ ศาลาโรงธรรม ศาลาทำน้ำ ศาลาที่พักอาศัยคนเดินทาง อันเป็นสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนได้ให้ประโยชน์ร่วมกัน อนึ่ง การสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ หรือสิ่งที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้จะไม่เกี่ยวเนื่องกับกิจในพระพุทธศาสนา เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ป่อน้ำ แท็งก์น้ำ ศาลา ป้ายรถยนต์โดยสาร

ประจำทาง สุสาน เมรุเผาศพ ก็ได้บุญมากใน
ทำนองเดียวกัน

๑๔. การถวายวิหารทาน แม้จะมากถึง
๑๐๐ ครั้ง (๑๐๐ ครั้งหลัง) ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการให้ “อภัยทาน” แม้จะให้แต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม การให้อภัยทานก็คือการไม่ผูกโกรธ ไม่อาฆาตจองเวร ไม่พยาบาทคิดร้าย ผู้อื่น
แม้แต่ศัตรู ซึ่งได้บุญกุศลแรงและสูงมากใน
ฝ่ายทาน

เพราะการให้อภัยทาน เป็นการบำเพ็ญ
เพียรเพื่อละ “โทสกิเลส” และเป็นการเจริญ
“เมตตาพรหมวิหารธรรม” อันเป็นพรหมวิหาร
ข้อหนึ่งในพรหมวิหาร ๔ ให้เกิดขึ้น อันพรหม

วิหาร ๔ นั้น เป็นคุณธรรมที่เป็นองค์ธรรม
ของโยคีบุคคล ที่บำเพ็ญฉานและวิปัสสนา ผู้
ที่ทรงพรหมวิหาร ๔ ได้ ย่อมเป็นผู้ทรงญาณ
ซึ่งเมื่อเมตตาพรหมวิหารธรรมได้เกิดขึ้นแล้ว
เมื่อใด ก็ย่อมละเอียดได้ซึ่ง “พยาบาท” ผู้นั้น
จึงจะสามารถให้อภัยทานได้ การให้อภัยทาน
จึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและยากขึ้น จึงจัด
เป็นทานที่สูงกว่าการให้ทานอื่นๆ ดังที่กล่าว
มาแล้ว

๑๕. การให้ธรรมทาน แม้จะมากถึง
๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการให้ “อภัย
ทาน” แม้จะให้แต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม การ
ให้อภัยทาน ก็คือการไม่ผูกโกรธ ไม่อาฆาต
จองเวร ไม่พยาบาทคิดร้ายผู้อื่นแม้แต่ศัตรู

ซึ่งได้บุญกุศลแรงและสูงมากในฝ่ายทาน เพราะเป็นการบำเพ็ญเพียรเพื่อละ “โทสกิเลส” และเป็นการเจริญ “เมตตาพรหมวิหารธรรม” อันเป็นพรหมวิหารข้อหนึ่งในพรหมวิหาร ๔ ให้เกิดขึ้นอันพรหมวิหาร ๔ นั้น เป็นคุณธรรมที่เป็นองค์ธรรมของโยคีบุคคลที่บำเพ็ญฌานและวิปัสสนา ผู้ที่ทรงพรหมวิหาร ๔ ได้ ย่อมเป็นผู้ทรงฌาน ซึ่งเมื่อเมตตาพรหมวิหารธรรมได้เกิดขึ้นแล้วเมื่อใด ก็ย่อมละเอียดได้ซึ่ง “พยายาม” ผู้นั้นจึงจะสามารถให้อภัยท่านได้ การให้อภัยท่าน จึงเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและยากเย็น จึงจัดเป็นทานที่สูงกว่าการให้ทานทั้งปวง

อย่างไรก็ดี การให้อภัยท่าน แม้จะมาก

เพียงใด แม้จะชนะการให้ท่านอื่นๆ ทั้งหมด ผลบุญนั้นก็ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า “ฝ่ายศีล” เพราะเป็นการบำเพ็ญบารมีคนละชั้นต่างกัน

๒. การรักษาศีล

ศีล นั้น แปลว่า ปกติ คือสิ่งหรือกติกาที่บุคคลจะต้องระวังรักษาตามเพศและฐานะ

ศีลนั้นมีหลายระดับคือศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ และศีล ๒๒๗ และในบรรดาศีลชนิดเดียวกันก็ยังจัดแยกออกเป็นระดับธรรมดามัชฌิมศีล (ศีลระดับกลาง) และอริศีล (ศีลอย่างสูง ศีลอย่างอุกฤษฏ์)

คำว่า “มนุษย์” นั้น คือผู้ที่มีใจอัน
ประเสริฐ คุณธรรมที่เป็นปกติของมนุษย์ที่จะ
ต้องทรงไว้ให้ได้ตลอดไปก็คือศีล ๕ บุคคลที่
ไม่มีศีล ๕ ไม่เรียกว่ามนุษย์ แต่อาจจะเรียกว่า
“คน” ซึ่งแปลว่า “ยุ่ง” ในสมัยพระพุทธกาล
ผู้คนมักจะมีศีล ๕ ประจำใจกันเป็นนิจ ศีล ๕
จึงเป็นเรื่องปกติของบุคคลในสมัยนั้น และ
จัดว่าเป็น “มนุษยธรรม” ส่วนหนึ่งใน
มนุษยธรรม ๑๐ ประการ

ผู้ที่จะมีวาสนาได้เกิดมาเป็นมนุษย์ จะ
ต้องถึงพร้อมด้วยมนุษยธรรม ๑๐ ประการ
เป็นปกติ (ซึ่งรวมถึงศีล ๕ ด้วย) รายละเอียด
จะมีประการใด จะไม่กล่าวถึงในที่นี้

การรักษาศีล เป็นการเพียรพยายามเพื่อ
ระงับโทษทางกายและวาจา อันเป็นเพียงกิเลส
หยาบมิให้กำเริบขึ้น และเป็นการบำเพ็ญบุญ
บารมีที่สูงขึ้นกว่าการให้ทาน ทั้งในการถือศีล
ด้วยตนเอง ก็ยังได้บุญมากและน้อยต่างกันไป
ตามลำดับต่อไปนี้

๑. การให้อภัยทาน แม้จะมากถึง ๑๐๐
ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถือศีล ๕ แม้จะ
ได้ถือแต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๒. การถือศีล ๕ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง
ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถือศีล ๘ แม้จะถือแต่
เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๓. การถือศีล ๘ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง
ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถือศีล ๑๐ คือการ
บวชเป็นสามเณรในพระพุทธศาสนา แม้จะ
บวชมาได้แต่เพียงวันเดียวก็ตาม

๔. การที่ได้บวชเป็นสามเณรในพระพุทธ
ศาสนา แล้วรักษาศีล ๑๐ ไม่ให้ขาด ไม่ต่าง
พร้อย แม้จะนานถึง ๑๐๐ ปีก็ยังได้บุญน้อย
กว่าผู้ที่ได้อุปสมบทเป็นพระในพระพุทธศาสนา
มีศีลปาฏิโมกข์สังวร ๒๒๗ แม้จะบวชมาได้
เพียงวันเดียวก็ตาม

ฉะนั้น ในฝ่ายศีลแล้ว การที่ได้อุปสมบท
เป็นพระในพุทธศาสนา ได้บุญบารมีมากที่สุด
เพราะเป็นเนกขัมมบารมี ในบารมี ๑๐ ทศ

ซึ่งเป็นการออกจากกามเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติธรรมขั้นสูงๆ คือการ ภาวนาเพื่อมรรค ผล นิพพานต่อไป ผลของการรักษาศีลนั้นมีมาก ซึ่งจะยังประโยชน์สุขให้แก่ผู้นั้นทั้งในชาตินี้ และชาติหน้า เมื่อได้ละอัฐภาพนี้ไปแล้ว ย่อมส่งผลให้ได้บังเกิดในเทวโลก ๖ ชั้น ซึ่งแล้วแต่ความละเอียดประณีตของศีลที่รักษา และที่บำเพ็ญมา

ครั้นเมื่อสิ้นบุญในเทวโลกแล้ว ด้วยเศษของบุญที่ยังคงเหลืออยู่แต่เพียงเล็กน้อยๆ หากไม่มีอกุศลกรรมอื่นมาให้ผล ก็อาจจะน้อมนำให้ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ ที่ถึงพร้อมด้วยสมบัติ ๔ ประการ เช่น อานิสงส์ของการรักษาศีล ๕ กล่าวคือ

(๑) ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๑ ด้วยการไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ด้วยเศษของบุญที่รักษาศีลข้อนี้ เมื่อน้อมนำมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะทำให้มีพลานามัยแข็งแรง ปราศจากโรคภัย ไม่ไข้โรคอายุยืนยาว ไม่มีศัตรูเบียดเบียนให้ต้องบาดเจ็บ ไม่มีอุบัติเหตุต่างๆ ที่จะทำให้บาดเจ็บ หรือสิ้นอายุเสียก่อนวัยอันสมควร

(๒) ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๒ ด้วยการไม่ถือเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่เจ้าของมิได้เต็มใจให้ ด้วยเศษของบุญที่นำมาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมทำให้ได้เกิดในตระกูลที่ร่ำรวย การทำมาหาเลี้ยงชีพในภายหน้ามักจะประสบช่องทางที่ดี ทำมาค้าขึ้น และมีทรัพย์ ทรัพย์สมบัติไม่วิบัติหายนะไปด้วยภัยต่างๆ เช่น อัคคีภัย วาตภัย

โจรภัย ฯลฯ

(๓) ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๓ ด้วยการไม่ล่วง
ประเวณีในคู่ครองหรือคนในปกครองของผู้อื่น
ด้วยเศษของบุญที่รักษาศีลข้อนี้ เมื่อมาเกิด
เป็นมนุษย์ ก็จะประสบโชคดีในความรัก มักได้
พบรักแท้ที่จริงจังและจริงใจ ไม่ต้องอกหัก
อกโรย และอกเดาะ ครั้นเมื่อมีบุตรธิดาก็ว่า
นอนสอนง่าย ไม่ดื้อด้น ไม่ถูกผู้อื่นหลอก
หลวงงูศคร่าอาจารย์ไปทำให้เสียหาย บุตรธิดา
ย่อมเป็นอภิชาติบุตร ซึ่งจะนำเกียรติยศชื่อ
เสียงมาสู่วงศ์ตระกูล

(๔) ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๔ ด้วยการไม่กล่าว
มุสา ด้วยเศษของบุญที่รักษาศีลข้อนี้ เมื่อ

นำมาเกิดเป็นมนุษย์ จะทำให้เป็นผู้ที่มีสุขุมเสียง
ไพเราะ พูดจาดีมีน้ำมีนวลชวนฟัง มีเหตุมีผล
ชนิดที่เป็น “พุทธวาจา” มีโวหารปฏิภาณไหวพริบ
ในการเจรจา จะเจรจาคความสิ่งใด ก็มีผู้เชื่อฟัง
และเชื่อถือ สามารถว่ากล่าวสั่งสอนบุตรธิดา
และศิษย์ให้อยู่ในโอวาทได้ดี

(๕) ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๕ ด้วยการไม่ดื่ม
สุราเมรัย เครื่องหมักดองของมีนเมา ด้วย
เศษของบุญที่รักษาศีลข้อนี้ เมื่อนำมาเกิดเป็น
มนุษย์ ย่อมทำให้เป็นผู้ที่มีสมอง ประสาท
ปัญญาความคิดแจ่มใส จะศึกษาเล่าเรียนสิ่งใด
ก็แตกฉาน และทรงจำได้ง่าย ไม่หลงลืมพัน
เพื่อนเลอะเลือน ไม่เสียสติ วิกลจริต ไม่เป็น
โรคสมอง โรคประสาท ไม่ปัญญาทรม

ปัญญาอ่อน หรือปัญญา نیم

อานิสงส์ของศีล ๕ มีดั่งกล่าวข้างต้น สำหรับศีล ๘ ศีล ๑๐ และศีล ๒๒๗ ก็ย่อมมีอานิสงส์เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้นตามระดับและประเภทของศีลที่รักษา แต่ศีลนั้นแม้จะมีอานิสงส์เพียงไร ก็ยังเป็นแต่เพียงการบำเพ็ญบุญบารมีในชั้นกลางๆ ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น เพราะเป็นแต่เพียงระเบียบหรือกติกาที่จะรักษากายและวาจาให้สงบ ไม่ให้ก่อให้เกิดทุกข์โทษขึ้นทางกายและวาจาเท่านั้น ส่วนทางจิตใจนั้น ศีลยังไม่สามารถที่จะควบคุมหรือทำให้สะอาดบริสุทธิ์ได้ ฉะนั้น การรักษาศีลจึงยังได้บุญน้อยกว่าการภาวนา

เพราะการภาวนานั้น เป็นการรักษาใจ รักษาจิต และชักฟอกจิตให้เบาบางหรือจนหมดกิเลส คือความโลภ โกรธ และหลง อันเป็นเครื่องร้อยรัด ให้บรรดาสรรพสัตว์ทั้งหลาย ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏ การภาวนาจึงเป็นการบำเพ็ญบุญบารมีที่สูงที่สุด ประเสริฐที่สุด ได้บุญมากที่สุด เป็นกรรมอันยิ่งใหญ่ เรียกว่า “มหัคคตกรรม” อันเป็นมหัคคตกุศล

๓. การภาวนา

การเจริญภาวนา นั้นเป็นการสร้างบุญบารมีที่สูงที่สุดและยิ่งใหญ่ที่สุดในพระพุทธศาสนา จัดว่าเป็นแก่นแท้และสูงกว่าฝ่ายศีล

มากนัก การเจริญภาวนานั้น มี ๒ อย่างคือ (๑) สมถภาวนา (การทำสมาธิ) และ (๒) วิปัสสนาภาวนา (การเจริญปัญญา) แยกอธิบายดังนี้ คือ

(๑) สมถภาวนา (การทำสมาธิ)

สมถภาวนาได้แก่การทำจิตให้เป็นสมาธิ หรือเป็นฌาน ซึ่งก็คือการทำจิตให้ตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว ไม่ฟุ้งซ่านแส่ส่ายไปยังอารมณ์อื่นๆ วิธีภาวนานั้น มีมากมายหลายร้อยชนิด ซึ่งพระพุทธองค์ทรงบัญญัติแบบอย่างเอาไว้ ๔๐ ประการ เรียกกันว่า “กรรมฐาน ๔๐” ซึ่งผู้ใดจะเลือกใช้วิธีใดก็ได้ตามแต่สมควรใจ ทั้งนี้ย่อมสุดแล้วแต่อุปนิสัยและวาสนาบารมีที่ได้เคยสร้างสมอบรมมา แต่ใน

อดีตชาติเมื่อสร้างสมอบรมมาในกรรมฐานกองใด จิตก็มักจะโน้มชอบกรรมฐานกองนั้นมากกว่ากองอื่นๆ และการเจริญภาวนาก็ก้าวหน้าเร็วและง่าย แต่ไม่ว่าจะเลือกปฏิบัติวิธีใดก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาศีลให้ครบถ้วนบริบูรณ์ ตามเพศของตนเสียก่อน คือหากเป็นฆราวาส ก็ต้องรักษาศีล ๕ เป็นอย่างน้อย หากเป็นสามเณรก็ต้องรักษาศีล ๑๐ หากเป็นพระก็ต้องรักษาศีลปาฏิโมกข์ ๒๒๗ ข้อให้บริบูรณ์ ไม่ให้ขาดและต่างพร้อย จึงจะสามารถทำจิตให้เป็นฌานได้

หากศีลยังไม่มั่นคงย่อมเจริญฌานให้เกิดขึ้นได้โดยยาก เพราะศีลย่อมเป็นบาทฐาน (เป็นกำลัง) ให้เกิดสมาธิขึ้น

อานิสงส์ของสมาธินั้น มีมากกว่าการ รักษาศีลอย่างเทียบกันไม่ได้ ซึ่งพระพุทธองค์ ได้ตรัสว่า “แม่จะได้อุปสมบทเป็นภิกษุรักษาศีล ๒๒๗ ข้อไม่เคยขาด ไม่ต่างพร้อยมานานถึง ๑๐๐ ปี ก็ยังได้บุญกุศลน้อยกว่าผู้ที่ทำสมาธิ เพียงให้จิตสงบ ในเพียงชั่วไก่อะพือปีก ช้าง กระดิกหู” คำว่า “จิตสงบ” ในที่นี้ หมายถึงจิต ที่เป็นอารมณ์เดียวเพียงชั่ววูบ ที่พระท่าน เรียกว่า “ขณิกสมาธิ” คือสมาธิเล็กๆน้อยๆ สมาธิแบบเด็กๆ ที่เพิ่งหัดตั้งไข่ คือหัดยืน แล้วก็ล้มลง แล้วก็ลุกขึ้นยืนใหม่ ซึ่งเป็น อารมณ์จิตที่ยังไม่ตั้งมั่น สงบวูบลงเล็กน้อย แล้วก็รักษาไว้ไม่ได้ ซึ่งยังห่างไกลต่อการที่จิต ถึงขั้นเป็นอุچارสมาธิและฌาน แม้กระนั้นก็ยังมียานิสงส์มากมายถึงเพียงนี้ โดยหากผู้ใด

จิตทรงอารมณ์อยู่ในขั้นขณิกสมาธิ แล้ว บังเอิญตายลงในขณะนั้น อานิสงส์นี้จะส่งผล ให้ได้ไปบังเกิดในเทวโลกชั้นที่ ๑ คือชั้นจาตุมหาราชิกา หากจิตยึดไตรสรณคมน์ (มี พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง อันสูงสุดด้วย ก็เป็นเทวดาชั้น ๒ คือดาวดึงส์)

สมาธินั้นมีหลายขั้นตอน ระยะเวลาก่อนที่จะเป็นฌาน (อัปปนาสมาธิ) ก็คือ ขณิกสมาธิ และ อุچارสมาธิ ซึ่งอานิสงส์ส่งผลให้ไปบังเกิด ในเทวโลก ๖ ชั้น แต่ยังไม่ถึงขั้นพรหมโลก สมาธิในระดับอัปปนาสมาธิหรือฌานนั้น มีรูป ฌาน ๔ และอรูปรูปรู ๔ ซึ่งล้วนแต่ส่งผลให้ ไปบังเกิดในพรหมโลกรวม ๒๐ ชั้น แต่จะเป็น ชั้นใดย่อมสุดแล้วแต่ความละเอียดประณีต

ของกำลังฌานที่ได้ (เว้นแต่พรหมโลกชั้น
สุทธาวาสคือ ชั้นที่ ๑๒ ถึง ๑๖ ซึ่งเป็นที่เกิด
ของพระอนาคามีบุคคลโดยเฉพาะ) รูปฌาน ๑
ส่งผลให้บังเกิดในพรหมโลกชั้น ๑ ถึงชั้น ๓
สุดแล้วแต่ความละเอียดประณีตของกำลัง
ฌาน ๑

ส่วนอรุณรูปฌานที่เรียกว่า “เนวสัญญานา
สัญญายตนะ” นั้น ส่งผลให้บังเกิดในพรหม
โลกชั้นสูงสุด คือชั้นที่ ๒๐ ซึ่งมีอายุยืนยาวถึง
๘๔,๐๐๐ มหากัป เรียกกันว่านิพพานพรหม
คือนานเสียจนเกือบหาเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด
มิได้ จนเป็นที่เข้าใจกันว่าเป็นนิพพาน

การทำสมาธิ เป็นการสร้างบุญกุศลที่

ยิ่งใหญ่ ลงทุนน้อยที่สุด เพราะไม่ได้เสียเงิน
เสียทอง ไม่ได้เหน้อยยากต้องแบกหามแต่
อย่างใด เพียงแต่ค่อยเพียรระวังรักษาสติ
คุ้มครองจิตมิให้แผ่ส่ายไปสู่อารมณ์อื่นๆ โดย
ให้ตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียวเท่านั้น การทำ
ทานเสียอีกต้องเสียเงินทอง การสร้างโบสถ์
วิหารศาลาโรงธรรมยังต้องเสียทรัพย์ และ
บางทีก็ต้องเข้าช่วยแบกหามเหน้อยกาย แต่
ก็ได้บุญน้อยกว่าการทำสมาธิอย่างที่เทียบกัน
ไม่ได้

อย่างไรก็ดี การเจริญสมถภาวนา หรือ
สมาธินั้น แม้จะได้บุญอันยิ่งใหญ่มากมาย
มหาศาลอย่างไรก็ยังไม่ใช่นุญกุศลที่สูงสุดยอด
ในพระพุทธศาสนา หากจะเปรียบกับต้นไม้

ก็เป็นเพียงเนื้อไม้เท่านั้น การเจริญวิปัสสนา (การเจริญปัญญา) จึงจะเป็นการสร้างบุญกุศล ที่สูงสุดยอดในพระพุทธศาสนา หากจะเปรียบ ก็เป็นแก่นไม้โดยแท้

(๒) วิปัสสนาภาวนา (การเจริญปัญญา)

เมื่อจิตของผู้บำเพ็ญตั้งมั่นในสมาธิจนมีกำลังดีแล้ว เช่น อยู่ในระดับฌานต่างๆ ซึ่งจะ เป็นฌานในระดับใดก็ได้ แม้แต่จะอยู่แต่ เพียงอุปจารสมาธิ จิตของผู้บำเพ็ญเพียร ก็ ย่อมมีกำลังและอยู่ในสภาพที่นุ่มนวล ควรแก่ การเจริญวิปัสสนาต่อไปได้

อารมณ์ของวิปัสสนานั้นแตกต่างไปจาก

อารมณ์ของสมาธิ เพราะสมาธินั้นมุ่งให้จิตตั้ง มั่นอยู่ในอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่งแต่อารมณ์ เดียว โดยเนืองอยู่เช่นนั้นไม่นึกคิดอะไรๆ

แต่วิปัสสนาไม่ใช้ให้จิตตั้งมั่นอยู่ใน อารมณ์เดียว นิ่งอยู่เช่นนั้น แต่เป็นจิตที่คิด และใคร่ครวญหาเหตุและผล ในสภาพธรรม ทั้งหลาย และสิ่งที่เป็นอารมณ์ของวิปัสสนานั้น มีแต่เพียงอย่างเดียวคือ “ขั้นที่ ๕” ซึ่งนิยม เรียกกันว่า “รูป - นาม” โดยรูปมี ๑ ส่วน นาม นั้นมี ๔ คือ เวทนา สัญญาสังขารและวิญญาณ

ขั้นที่ ๕ ดังกล่าวเป็นเพียงอุปาทานขั้นที่ เพราะแท้จริงแล้วเป็นแต่เพียงสังขารธรรม ที่ เกิดขึ้นเนื่องจากการปรุงแต่ง แต่เพราะอวิชชา

คือความไม่รู้เท่าสภาวะธรรม จึงทำให้เกิดความยึดมั่น ด้วยอำนาจอุปาทานว่าเป็นตัวตนและของตน การเจริญวิปัสสนา ก็โดยมีจิตพิจารณาจนรู้แจ้งเห็นจริงว่า อันสภาวะธรรมทั้งหลาย อันได้แก่ขันธ ๕ นั้น ล้วนแต่มีอาการเป็นพระไตรลักษณ์คือ เป็น อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา โดย

๑. อนิจจัง คือความไม่เที่ยง คือสรรพสิ่งทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สมบัติ เพชร หิน ดิน ทราย และรูปกายของเราล้วนแต่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน เมื่อมีเกิดขึ้นแล้วก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เพียงแต่จะช้าหรือเร็วเท่านั้น ไม่อาจจะให้ตั้งมั่นทรงอยู่ในสภาพเดิมได้ เช่น คนและสัตว์ เมื่อมีเกิดขึ้นแล้ว

ก็มีการเจริญเติบโตเป็นหนุ่มสาวและเฒ่าแก่ จนตายไปในที่สุด ไม่มีเว้นไปได้ทุกผู้คน แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์เจ้าทั้งหลาย พรหมและเทวดา ฯลฯ

สรรพสิ่งทั้งหลาย อันเนื่องมาจากการปรุงแต่ง ที่เรียกกันว่า อุปาทานขันธ ๕ เช่น รูปกาย ล้วนแต่เป็นแร่ธาตุต่างๆ มาประชุมรวมกันเป็นหน่วยเล็กๆ ของชีวิตขึ้นก่อน ซึ่งเล็กจนตาเปล่ามองไม่เห็น เรียกกันว่า “เซลล์” แล้วบรรดาเซลล์เหล่านั้น ก็มาประชุมรวมกันเป็นรูปร่างของคนและสัตว์ขึ้น ซึ่งหน่วยชีวิตเล็กๆ เหล่านั้นก็มีการเจริญเติบโตและแตกสลายไปแล้วเกิดของใหม่ขึ้นแทนที่อยู่ตลอดเวลา ล้วนแล้วแต่เป็นอนิจจังไม่เที่ยงแท้แน่นอน

๒. ทุกข์ ได้แก่ “สภาพที่ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้” ทุกข์ในที่นี้มีได้หมายความว่า เป็นความทุกข์กายทุกข์ใจเท่านั้น แต่การทุกข์กายทุกข์ใจ ก็เป็นลักษณะส่วนหนึ่งของทุกข์ ในที่นี้สรรพสิ่งทั้งหลายอันเป็นสิ่งขารธรรม เมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่อาจที่จะทนตั้งมั่นอยู่ในสภาพนั้นๆ ได้ตลอดไป ไม่อาจจะทรงตัวและต้องเปลี่ยนแปลงไป เพียงแต่จะช้าหรือเร็วเท่านั้น เมื่อได้เกิดมาเป็นเด็กจะให้ทรงสภาพเป็นเด็กๆ เช่นนั้นตลอดไปหาได้ไม่ จะต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นหนุ่มและสาวแล้วก็เฒ่าแก่จน ในที่สุดก็ต้องตายไป แม้แต่ชั้นที่เป็นนามธรรมอันได้แก่ เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ ไม่มีสภาพทรงตัวเช่นเดียวกัน เช่นนั้น ที่เรียกว่าเวทนา อันได้แก่ความทุกข์

กายทุกข์ใจ และความไม่สุขไม่ทุกข์ ซึ่งเมื่อมีเกิดเป็นอารมณ์ดังกล่าวอย่างใดขึ้นแล้ว จะให้คงทรงอารมณ์เช่นนั้นให้ตลอดไปย่อมไม่ได้ นานไปอารมณ์เช่นนั้น หรือเวทนาเช่นนั้นก็ค่อยๆ จางไป แล้วเกิดอารมณ์ใหม่ชนิดอื่นขึ้นมาแทน

๓. อนัตตา ได้แก่ “ความไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่สิ่งของ” โดยสรรพสิ่งทั้งหลายอันเนื่องมาจากการปรุงแต่งไม่ว่าจะเป็น “รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ” ล้วนแต่เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย เช่น รูปขันธ์ ย่อมประกอบขึ้นด้วยแร่ธาตุต่างๆ มาประชุมรวมกันเป็นกลุ่มก้อน เป็นหน่วยชีวิตเล็กๆ ขึ้นก่อน เรียกในทางวิทยาศาสตร์ว่า

“เซลล์” แล้วเซลล์เหล่านั้น ก็ประชุมรวมกัน เป็นรูปใหม่ขึ้น จนเป็นรูปกายของคนและ สัตว์ทั้งหลาย ซึ่งพระท่านรวมเรียกหยาบๆ ว่า เป็นธาตุ ๔ มาประชุมรวมกัน โดยส่วนที่เป็น ของแข็งมีความหนักแน่น เช่น เนื้อ กระดูก ฯลฯ เรียกว่า ธาตุดิน ส่วนที่เป็นของเหลว เช่น น้ำ เลือด น้ำเหลือง น้ำลาย น้ำดี น้ำปัสสาวะ น้ำ ไขข้อ น้ำมูก น้ำลาย ฯลฯ รวมเรียกว่า ธาตุน้ำ ส่วนสิ่งที่ให้พลังงานและอุณหภูมิจนในร่างกาย เช่น ความร้อน ความเย็น เรียกว่า ธาตุไฟ

ส่วนธรรมชาติที่ทำให้เกิดความเคลื่อนไหว ความตั้งมั่น ความเคร่ง ความตึง และบรรดา สิ่งที่เคลื่อนไหวไปมาในร่างกาย เรียกว่า ธาตุลม (โดยธาตุ ๔ ดังกล่าวนี้นี้ มิได้มีความหมาย

อย่างเดียวกับคำว่า “ธาตุ” อันหมายถึง แร่ธาตุ ในทางวิทยาศาสตร์) ธาตุ ๔ หยาบๆ เหล่านี้ ได้มาประชุมรวมกัน เป็นรูปกายของคนสัตว์และ สรรพสิ่งทั้งหลายขึ้นเพียงชั่วคราวเท่านั้น เมื่อนานไปก็ย่อมเปลี่ยนแปลง แล้วแตกสลาย กลับคืนไปสู่สภาพเดิม โดยส่วนที่เป็นไฟก็ กลับไปสู่ไฟ ส่วนที่เป็นลมก็กลับไปสู่ความ เป็นลม ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ของคนและสัตว์ ที่ไหนแต่อย่างใด จึงไม่อาจจะยึดมั่นถือมั่น รูปกายนี้ว่าเป็นตัวเรา ของเราให้เป็นที่พึ่งอัน ถาวรได้

สมาธิย่อมมีกรรมฐาน ๔๐ เป็นอารมณ์ ซึ่งผู้บำเพ็ญอาจจะใช้กรรมฐานบทใดบทหนึ่ง ตามแต่ที่ถูกต้องแก่จริตนิสัยของตนก็ย่อมได้

ส่วนวิปัสสนานั้น มีแต่เพียงอย่างเดียว คือ มีขั้น ๕ เป็นอารมณ์ เรียกสั้นๆว่ามีแต่รูปกับนามเท่านั้น ขั้น ๕ นั้นได้แก่ รูป เวทนา สัญญา และวิญญาณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสภาวะธรรมหรือสังขารธรรม เกิดขึ้นเนื่องจากการปรุงแต่ง เมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่เที่ยงทนอยู่บนสภาพเช่นนั้นไม่ได้ และไม่ใช่ว่าไม่ใช่ตนเองอย่างใด อารมณ์ของวิปัสสนานั้นเป็นอารมณ์จิตที่ใคร่ครวญหาเหตุและผล ในสังขารธรรมทั้งหลายจนรู้แจ้งเห็นจริงว่าเป็นพระไตรลักษณ์ คือ เป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา และเมื่อใดที่จิตยอมรับสภาพความเป็นจริงว่าเป็น อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตาจริง เรียกว่า จิตกระแสนธรรมตัดกิเลสได้

ปัญญาที่จะเห็นสภาพความเป็นจริงดังกล่าว ไม่ใช่แต่เพียงปัญญาที่นึกคิดและคาดหมายเอาเท่านั้น แต่ย่อมมีตาวิเศษหรือตาในที่ที่ท่านเรียกว่า “ญาณทัสสนะ” เห็นเป็นเช่นนั้นจริงๆ

ซึ่งจิตที่ได้ผ่านการอบรมสมาธิมาจนมีกำลังดีแล้ว ย่อมมีพลังให้เกิดญาณทัสสนะหรือปัญญาที่รู้แจ้งเห็นจริงดังกล่าวได้ เรียกกันว่า “สมาธิอบรมปัญญา” คือสมาธิทำให้วิปัสสนาญาณเกิดขึ้น และเมื่อวิปัสสนาญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ย่อมถ่ายทอดอนกิเลสให้เบาบางลง จิตก็ย่อมจะเบาและใสสะอาดบ้าง จากกิเลสทั้งหลายไปตามลำดับ สมาธิจิตก็จะยิ่งก้าวหน้าและตั้งมั่นมากยิ่งขึ้นๆ ขึ้นไปอีกเรียกว่า “ปัญญา

อบรมสมาธิ”

ฉะนั้น ทั้งสมาธิและวิปัสสนา จึงเป็นทั้งเหตุและผลของกันและกัน และอุปการะซึ่งกันและกัน จะมีวิปัสสนาปัญญาเกิดขึ้นโดยขาดกำลังสมาธิสนับสนุนมิได้เลย อย่างน้อยที่สุดก็ต้องใช้กำลังของขณิกสมาธิเป็นบาทฐานในระยะแรกเริ่ม สมาธิจึงเปรียบเหมือนกับหินลับมีด ส่วนวิปัสสนานั้น เหมือนกับมีดที่ได้ลับกับหินคมดีแล้ว ย่อมมีอำนาจถากถางตัดฟัน บรรดากิเลสทั้งหลายให้ขาดและพังลงได้

อันสังฆารธรรมทั้งหลายนั้น ล้วนแต่เป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน

ไม่ใช่คน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่ตัวเราของเราแต่
 อย่างไม่ใด ทุกสรรพสิ่งล้วนแล้วแต่ เป็นแค่ ดิน
 น้ำ ลม และไฟ มาประชุมรวมกันชั่วคราวตาม
 เหตุตามปัจจัยเท่านั้น ในเมื่อจิตได้เห็นความ
 เป็นจริงเช่นนี้แล้ว จิตก็จะละลายจากอุปาทาน
 คือความยึดมั่นถือมั่น โดยคลายกำหนดใน
 ลาภ ยศ สรรเสริญ สุขทั้งหลาย ความโลภ
 ความโกรธ และความหลง ก็เบาบางลงไปตาม
 ลำดับปัญญาญาณ จนหมดสิ้นจากกิเลสทั้ง
 มวล บรรลุซึ่งพระอรหัตผล

ฉะนั้น การที่จะเจริญวิปัสสนาภาวนาได้
 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องพยายามทำ
 สมาธิให้ได้เสียก่อน หากทำสมาธิยังไม่ได้ ก็
 ไม่มีทางที่จะเกิดวิปัสสนาปัญญาขึ้น สมาธิจึง

เป็นเพียงบันไดขั้นต้นที่จะก้าวไปสู่การเจริญ
 วิปัสสนาปัญญาเท่านั้น ซึ่งพระพุทธองค์ได้
 ตรัสไว้ว่า

“ผู้ใดแม้จะทำสมาธิจนจิตเป็นฌานได้
 นานถึง ๑๐๐ ปีและไม่เสื่อม ก็ยังได้บุญน้อยกว่า
 ผู้ที่มองเห็นความเป็นจริงที่ว่า สรรพสิ่ง
 ทั้งหลายอันเนื่องมาจากการปรุงแต่ง ล้วน
 แล้วแต่เป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แม้จะเห็น
 เพียง ชั่วขณะจิตเดียวก็ตาม”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าวิปัสสนาภาวนานั้น เป็น
 สูดยอดของการสร้างบุญบารมีโดยแท้จริง และ
 การกระทำไม่เหน็ดเหนื่อยยากลำบาก ไม่ต้องแบก
 หาม ไม่ต้องลงทุนหรือเสียทรัพย์แต่อย่างใด

แต่ก็ได้กำไรมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบให้ท่านเหมือนกับกรวด และทราย ก็เปรียบวิปัสสนาได้กับเพชรน้ำเอก ซึ่งทานย่อมไม่มีทางที่จะเทียบศีล ศีล ก็ไม่มีทางที่จะเทียบสมาธิ และสมาธิก็ไม่มีทางที่จะเทียบกับวิปัสสนา

แต่ตราบไต่ที่เราท่าน ทั้งหลายยังไม่ถึงพระนิพพาน ก็ต้องเก็บเล็กผสมน้อย โดยทำทุกๆ ทางเพื่อความไม่ประมาท โดยทำทั้งทาน ศีลและภาวนา สุดแต่โอกาสจะอำนวยให้ จะถือว่าการเจริญวิปัสสนาภาวนานั้นลงทุนน้อยที่สุด แต่ได้กำไรมากที่สุด ก็เลยทำแต่วิปัสสนาอย่างเดียว โดยไม่ยอมลงทุนทำบุญให้ท่านใดๆ

ไว้เลย เมื่อเกิดชาติหน้า เพราะเหตุที่ยังไม่ถึงฝั่งพระนิพพาน ก็เลยมีแต่ปัญญาอย่างเดียว ไม่มีจะกินจะใช้ ก็เห็นจะเจริญวิปัสสนา ให้ถึงฝั่งพระนิพพานไปไม่ได้เหมือนกัน

อนึ่ง พระพุทธองค์ได้ตรัสเอาไว้ว่า “ผู้ใดมีปัญญาพิจารณาจนจิตเห็นความจริงว่า ร่างกายนี้เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน คน สัตว์ แม้จะนานเพียงชั่วข้ามยก หูกระดิกก็ยังมีดีเสียกว่า ผู้ที่มีอายุนานถึง ๑๐๐ ปีแต่ไม่มีปัญญาเห็นความเป็นจริงดังกล่าว” กล่าวคือแม้ว่าอายุของผู้นั้นจะยืนยาวมานานเพียงใด ก็ย่อมโมฆะเสียเปล่าไปชาติหนึ่ง จัดว่าเป็น “โมฆบุรุษ” คือบุรุษที่สูญเปล่า

การเจริญสมณะและวิปัสสนา อย่างง่าย ๆ ประจำวัน

ต่อไปนี้เป็น การเจริญสมณะและวิปัสสนาอย่างง่าย ๆ ประจำวัน ซึ่งควรจะได้ทำให้บ่อย ๆ ทำเนือง ๆ ทำให้มาก ๆ ทำจนจิตเป็นอารมณ์แนบแน่นไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด คือ ไม่ว่าจะยืน เดิน นั่ง หรือนอน ก็คิดและใคร่ครวญถึงความเป็นจริง ๔ ประการ ดังต่อไปนี้ หากทำแล้วพระพุทธองค์ตรัสว่า “จิตของผู้นั้นไม่ห่างจากวิปัสสนา และเป็นผู้ที่ไม่ห่างจากมรรค ผล นิพพาน” คือ

(๑) มีจิตใคร่ครวญถึงมรณัสสติกรรมฐาน หรือมรณานุสติกรรมฐาน ซึ่งก็คือการ

ใคร่ครวญถึงความตายเป็นอารมณ์ อันความมรณะนั้น เป็นธรรมอันยิ่งใหญ่ที่ไม่มีใครสามารถที่จะเอาชนะได้ แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งทรงบรรลุถึงพระธรรมอันยิ่งใหญ่ที่ไม่ตาย แต่ก็ยังต้องทรงทอดทิ้งพระสรีระร่างกายไว้ในโลก

การระลึกถึงความตายจึงเป็นการเตือนสติให้ตื่น รีบพากเพียรชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ก่อนที่ความตายจะมาถึง พระพุทธองค์ตรัสสรรเสริญมรณัสสติว่า “มรณัสสติ (การระลึกถึงความตาย) อันบุคคลทำให้มากแล้ว ย่อมมีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่หยั่งลงสู่พระนิพพานเป็นที่สุด ฯลฯ” อันมรณัสสติกรรมฐานนั้น แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

และพระอรหันต์เจ้าทั้งหลาย ซึ่งแม้จะได้บรรลุ
มรรคผลแล้ว ก็ยังไม่ยอมละ เพราะยังทรง
อารมณ์มรณัสสตินี้ควบคู่ไปกับวิปัสสนา เพื่อ
ความอยู่เป็นสุข ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสกับ
พระอานนท์ว่า “ตถาคตนี้ถึงความตาย อยู่
ทุกลมหายใจเข้าและออก ฯลฯ”

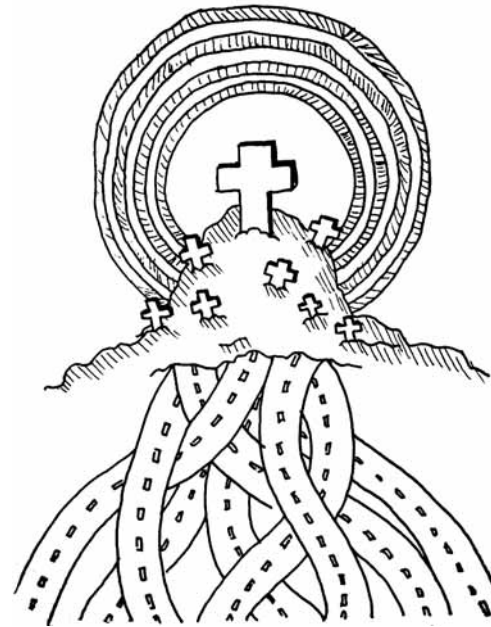
มรณัสสติกรรมฐานนั้น โดยปกติเป็น
กรรมฐานของผู้ที่มีพุทธิจิต คือคนที่ฉลาด การ
ใคร่ครวญถึงความตายเป็นอารมณ์ก็คือการ
พิจารณาถึงความเป็นจริงที่ว่า ไม่ว่าจะคนและ
สัตว์ทั้งหลาย เมื่อมีเกิดขึ้นแล้ว ย่อมเจริญวัย
เป็นหนุ่มสาว เฒ่าแก่แล้วก็ตายไปในที่สุด ไม่
อาจจะล่วงพ้นไปได้

ทุกผู้คน ไม่ว่าจะเป็นคนยาก ดี มี จน
เด็ก หนุ่ม สาว เฒ่าแก่ สูง ต่ำ เหลื่อมล้ำกัน
ด้วยฐานะวรรคตก็ได้อย่างใด ในที่สุดก็หันกัน
และเสมอกันด้วยความตาย

ผู้ที่คิดถึงความตายนั้น เป็นผู้ที่ไม่
ประมาทในชีวิต ไม่มัวเมาในชีวิต เพราะเมื่อ
คิดถึงแล้ว ย่อมเร่งกระทำความดีและบุญกุศล
เกรงกลัวต่อบาปกรรมที่จะติดตามไปในภพ
ชาติหน้า ผู้ที่ประมาทมัวเมาต่อทรัพย์สมบัติ
ยศศักดิ์ตำแหน่งหน้าที่นั้น เป็นผู้ที่ยหลง
เหมือนกับคนที่หูหนวกและตาบอด ซึ่งโบราณ
กล่าวตำหนิไว้ว่า “หลงลำเนาเขาป่ากู่หาพอได้ยิน
หลงยศอำนาจย่อมหูหนวก และตาบอด” และ
กล่าวไว้อีกว่า “หลงยศลืมหาย หลงกายลืมแก่”

และความจริงก็มีให้เห็นอยู่ทุกวันนี้ ที่บางท่าน
ใกล้จะเข้าโลงแล้ว ก็ยังหลงและมัวเมาใน
อำนาจวาสนา ตำแหน่งหน้าที่ จนลืมไปว่าอีก
ไม่นานตนก็จะต้องทิ้ง ต้องจากสิ่งเหล่านี้ไป
แล้วทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนได้หลงมัวเมา ฝ้า
แสงหาหวงแหนเกาะแน่นอยู่นั้น ก็จะต้อง
สลายไปพร้อมกับความตายของตน สูญเปล่า
ไม่ได้ตามติดกับตนไปด้วยเลย แล้วไม่นาน
ผู้คนที่อยู่เบื้องหลังก็ลืมเลือนตนไปเสียสิ้น
ดูเหมือนกับวันเวลาทั้งหลายที่ตนได้ต่อสู้
เหนื่อยยากขวนขวายจนได้สิ่งดังกล่าวมานั้น
ต้องโมฆะสูญเปล่าไป โดยหาสาระประโยชน์
อันใดมิได้เลย

มรณัสสติกรรมฐานนั้น เมื่อพิจารณาไป

นานๆ จิตจะค่อยๆ สงบระงับจากนิวรณ์ธรรม ๕ ประการ ในที่สุด จิตก็เข้าถึงอุปปจารสมาธิ และความจริงกรรมฐานกองนี้เป็นเพียงสมถภาวนา เท่านั้น แต่ใกล้เคียงวิปัสสนา เพราะอารมณ์จิต ที่ใช้นั้นเป็นการพิจารณาหาสาเหตุและผลใน รูปธรรมและนามธรรม ซึ่งหากพลิกการ พิจารณาว่า อันชีวิตของคนและสัตว์ ตลอด จนสรรพสิ่งทั้งหลาย ไม่อาจทรงตัวตั้งมั่นอยู่ได้ เมื่อมีเกิดขึ้นแล้วก็ย่อมมีความตายเป็นที่สุด เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ดังนี้แล้วก็ เป็น วิปัสสนาภาวนา

สมเด็จพระสังฆมาสัมพุทธเจ้า เมื่อใกล้ จะเสด็จดับขันธเข้าสู่นิพพานอีก ๓ เดือน ได้ ทรงปลงอายุสังขาร แล้วตรัสสอนพระอานนท์

พร้อมหมู่ภิกษุทั้งหลายว่า

“อานนท์ ตถาคตได้เคยบอกเธอแล้ว มิใช่หรือว่า สัตว์จะต้องพลัดพรากจากของรัก ของชอบใจไปทั้งสิ้น สัตว์จะได้ตามปรารถนา ในสังขารนี้ แต่ที่ไหนเล่า การที่จะขอให้สิ่ง ที่เกิดขึ้นแล้ว เป็นแล้ว ที่มีปัจจัยปรุงแต่งแล้ว และที่จะต้องมีการแตกดับเป็นธรรมดาว่า อย่า ฉิบหายเลยดังนี้ ย่อมไม่อยู่ในฐานะที่จะมีได้ เป็นได้ การปรินิพพานของเราตถาคตจักมีใน กาลไม่นานเลย ถัดจากนี้ไปอีก ๓ เดือน เรา จักนิพพาน ฯลฯ สัตว์ทั้งปวงทั้งที่เป็นคนหนุ่ม คนแก่ ทั้งที่เป็นพาลและบัณฑิต ทั้งที่มั่งมี และยากจน ล้วนแต่มีความตายเป็นเบื้องต้น

เปรียบเหมือนภาชนะดินที่ช่างหม้อได้ปั้นแล้ว ทั้งเล็กและใหญ่ ทั้งที่สุกและที่ยังดิบ ล้วนแต่มีการแตกทำลายไปในที่สุดฉันใด ชีวิตแห่งสัตว์ทั้งหลายก็ล้วนแต่มีความตายเป็นเบื้องหน้าฉันนั้น

วัยของเราแก่หง่อมแล้ว ชีวิตของเราริบหรี่แล้ว เราจักต้องละพวกเธอไป ที่พึงของตัวเองเราได้ทำแล้ว ภิกษุทั้งหลาย เธอจงเป็นผู้ไม่ประมาท มีสติ มีศีล มีความดำริอันตั้งไว้แล้วด้วยดี ตามรักษาซึ่งจิตของตนเถิดในธรรมวินัยนี้ ภิกษุผู้ใดเป็นผู้ไม่ประมาท ก็สามารถที่จะทำที่สุดแห่งทุกข์ได้”

และในวันมหาปรินิพพาน พระพุทธองค์

ได้ตรัสพระปัจฉิมโอวาท ที่เรียกกันว่า “อัปมาทธรรม” สั่งสอนพระสาวกเป็นครั้งสุดท้าย จนดูเหมือนว่าพระธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นตรี ที่ทรงสั่งสอนมานานถึง ๔๕ พรรษา ได้ประมวลประชุมรวมกันในพระปัจฉิมโอวาทนี้ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ตถาคตขอเตือนท่านทั้งหลายว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมเป็นธรรมดา พวกเธอจงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด”

(๒) มีจิตใคร่ครวญถึงอสุภกรรมฐาน อสุภ ได้แก่สิ่งที่ไม่สวย ไม่งาม เช่นซากศพ คือ มีจิตพิจารณาให้เห็นความเป็นจริงที่ว่า ร่างกาย

ของคนและสัตว์อันเป็นที่นิยมนักใคร่เล่นหา และเป็นป่อเกิดแห่งตัณหาราคะ กามกิเลส ว่า เป็นของสวยของงาม เป็นที่เจริญตาและใจ ไม่ว่าจะร่างกายของตนเองและของผู้อื่นก็ตาม แต่ที่จริงแล้วก็เป็นอนิจจัง คือไม่เที่ยงแท้แน่นอน ทุกขัง คือทนอยู่ในสภาพเช่นนั้นไม่ได้ วันเวลาย่อมพรากความสวยสดงดงามให้ค่อยๆ จากไปจนเข้าสู่วัชชรา ซึ่งจะมองหาความสวยงามใดๆ หลงเหลืออยู่มิได้อีกเลย

และในทันใดที่ตายลงนั้น แม้แต่ผู้ที่เคยสนิทสนมเล่นหารักใคร่ อันรวมถึงสามีภริยา และบุตรธิดา ต่างก็พากันรังเกียจในทันใด ไม่ยอมเข้าใกล้บ้านของตนเองที่อุทิศสำหรับสร้างมาด้วยความเหนื่อยยาก ก็ไม่ยอมให้อยู่ต้องรีบ

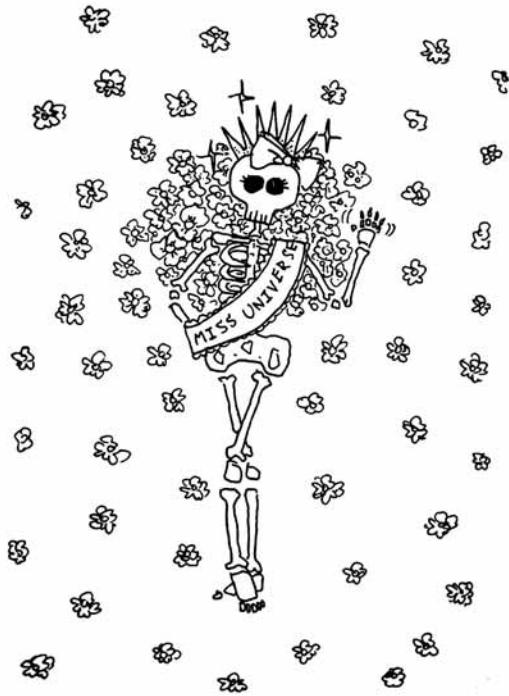
ชนๆ ออกไปโดยไวไว้ที่วัด แล้วซากเหล่านั้นก็เน่าเปื่อยสลายไป เริ่มตั้งแต่เนื้อหนังค่อยๆ พองออก ขึ้นอืด น้ำเลือด น้ำเหลือง ก็เริ่มเน่าแล้วเลือดไหลออกจากทวารทั้งหลาย เนื้อหนังแตกปริแล้วร่วงหลุดออก จนเหลือแต่กระดูกส่งกลิ่นเน่าเหม็น เป็นที่น่าเกลียดกลัว สะอิด สะเอียน หากความสวยงามน่ารักน่าเล่นหาใดๆ มิได้อีกเลย ทั้งไร้คุณค่าและประโยชน์ คงมีค่าแค่เป็นอาหารแก่หมู่นอนเท่านั้น แล้วในที่สุด กระดูกก็กระจัดกระจายเรียราดอยู่ตามดินและทราย แตกละเอียดผุพังเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย แล้วเน่าเปื่อยเป็นปุ๋ยแก่พืชผักต่อไป หากตัวหาตนของเราของชาติไหนมิได้เลย สังขารของเราในที่สุดก็เป็นเช่นนี้ ไม่มีอะไรคงเหลือไว้เลย

(๓) มีจิตใคร่ครวญถึงกายคตานุสสติกรรมฐาน บางที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า “กายคตาสติกรรมฐาน” เป็นกรรมฐานที่มีอานิสงส์มาก เพราะสามารถทำให้ละ “ลักกายทิล्ली” อันเป็นประโยชน์ข้อต้นได้โดยง่าย และเป็นกรรมฐานที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างกาย ให้เห็นตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งมักพิจารณาร่วมกับ อสุภกรรมฐาน มรณัสติกรรมฐาน ซึ่งพระอริยเจ้าทุกๆ พระองค์ที่จะบรรลุพระอรหัตผลได้จะต้องผ่านการพิจารณากรรมฐานทั้งสามกองนี้เสมอ มิฉะนั้นแล้วจะเป็นพระอรหันต์ในพระพุทธศาสนาไม่ได้ ทั้งนี้เพราะบรรดาสรรพกิเลสทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นความโลภ โกรธ และหลง ต่างก็เกิดขึ้นที่กายนี้ เพราะความยึดมั่นถือมั่นด้วยอำนาจอุปาทานว่า เป็นตัวตน

และของตนจึงได้เกิดกิเลสดังกล่าวขึ้น

การพิจารณาละกิเลสก็ต้องพิจารณาละที่กายนี้เอง, มรรค ผล และนิพพาน ไม่ต้องไปมองหาที่ไหนเลย แต่มีอยู่พร้อม ให้รู้แจ้งเห็นจริงได้ที่ร่างกาย อันกว้างคอกยาววา และหนาคืบนี้เอง

การพิจารณา ก็คือให้มีจิตใคร่ครวญให้เห็นตามสภาพความเป็นจริงที่ว่า อันร่างกายของคนและสัตว์ที่ต่างก็เฝ้าทะนุถนอมรักใคร่ว่าสวยงาม เป็นที่สนทนสนทนาชมเชยรักใคร่ซึ่งกันและกันนั้น แท้ที่จริงแล้วก็เป็นของปฏิญูลสกปรกโสโครก ไม่สวย ไม่งาม ไม่น่ารักใคร่ทะนุถนอม เป็นมูตร อุณ เพราะเป็นที่บรรจุไว้

ซึ่งสรรพสิ่งทั้งหลายที่เป็นพืชผัก และบรรดา
 ซากศพของสัตว์ที่บริโภคเข้าไปภายในกระเพาะ
 นั้น แท้ที่จริงแล้วก็เป็นที่รวมฝังซากศพของ
 บรรดาสัตว์ทั้งหลายนั่นเอง พืชและสัตว์ที่
 บริโภคเข้าไป ก็ล้วนแต่เป็นของที่สกปรก ที่
 ชั้ถ่ายออกมาจากทวารทั้งหลาย ก็เป็นของที่
 สกปรกโสโครก ซึ่งต่างก็พากันรังเกียจว่าเป็น
 “ขี้” มีสารพัดขี้ ซึ่งแม้แต่จะเหลือบตาไปมองก็
 ยังไม่กล้าที่จะมอง แต่แท้ที่จริงแล้ว ในท้อง
 กระเพาะ ถ้าใส่ภายในร่างกายของทุกคนก็
 ยังคงมีบรรดา “ขี้” เหล่านี้บรรจุอยู่ เพียงแต่มี
 หนังห่อหุ้มปกปิดไว้ ทำให้ไม่สามารถมองเห็น
 ได้จากภายนอกเท่านั้น

แต่เราท่านทั้งหลายก็พากันกักกอด

คลึงเกล้าฝ้าซมก้อนซี้เหล่านี้ ว่าเป็นของ
สวยามนารักไคร่น่าเส่นหายิ่งนัก

เมื่อมีการขับถ่ายออกจากทวารหู ก็
เรียกกันว่าซี้ของหู คือ “ซี้หู” ที่ขับถ่ายออก
ทางตา ก็เรียกกันว่า “ซี้ตา” ที่ติดฟันอยู่ก็เรียกว่า
“ซี้ฟัน” ที่ออกทางจมูก ก็เรียกว่า ซี้ของจมูกคือ
“ซี้มูก” รวมความแล้ว บรรดาสิ่งที่ขับถ่ายออก
มาพอนั้นจากร่างกายในทันใดนั้นเอง จาก
เดิมที่เป็นของนารักน่านเส่นหา ก็กลายเป็นของ
ที่น่ารังเกียจไปโดยพลัน กลายเป็นสิ่งที่ไม่
มีใครอยากกรอกอยากเส่นหาเพราะเป็นซี้ และ
ไม่มีใครอยากจะเป็นเจ้าของด้วย เมื่อไม่มี
ใครยอมรับเป็นเจ้าของ สิ่งที่ขับถ่ายออกมา
ทางผิวหนังจึงหาเจ้าของมิได้ ซึ่งต่างโทษกัน

ว่าซี้ของใครก็ไม่ทราบ นานมาก็กลายเป็น “ซี้
โคล” ดังนี้เป็นต้น

นอกจากสิ่งที่ขับถ่ายออกมาจะน่ารังเกียจ
ดังกล่าวแล้ว แม้แต่สังขารร่างกายของคนเรา
เมื่อได้แยกแยะพิจารณาไปแล้ว ก็
จะเห็นความเป็นจริงที่ว่า เป็นที่ประชุมรวมกันของ
อวัยวะชิ้นต่างๆ ที่เป็นตา หู จมูก ลิ้น เนื้อ ปอด
ตับ ม้าม หัวใจ กระทบอาหาร ลำไส้ หน้
พังผืด เส้นเอ็น เส้นเลือด น้ำเลือด น้ำลาย น้ำตา
น้ำปัสสาวะ ฯลฯ รวมเรียกกันว่า อากา
ร ๓๒ ซึ่งต่างก็ห้อยแขวนระเกะระกะ
ระยางโตนงเตง อยู่ภายใน เมื่อแยกหรือควักออกมาดูทีละชิ้น
จะไม่มีชิ้นใดที่เรียกกันว่าสวยามน นารัก น่าน
พิศवासเลยกลับเป็นของที่น่าเกลียดไม่สวยามน

ไม่น่าดู แต่สิ่งเหล่านี้ก็รวมประกอบ อยู่ภายใน ร่างกายของเรา ทุกผู้คน โดยมีหนังหุ้มห่อ ปกปิดอยู่โดยรอบ หากไม่มีผืนหนังหุ้มห่อ และ สามารถมองเห็นภายในได้แล้ว แม้จะเป็น ร่างกายของคนที่รักสุดสวาหชาติใจ ก็คงจะต้อง เป็นอนหน้าหนีอกสันขวัญหาย บางทีอาจจะต้อง ถึงขั้นจับไข้ไปเลย ซึ่งอาจจะต้องถึงขั้นทำพิธี บัดรั้งความเรียกขวัญกันอีก หากจะถือว่าน่ารัก น่าเล่นหา อยู่ที่ผืนหรือแผ่นหนังรอบกาย ก็ลอง ลอกออกมาดู ก็จะเห็นว่าไม่สวยงามตรงไหน แต่อย่างไร แต่ที่นิยมยกย่องรักใคร่หลงกันอยู่ ก็คือผิวหรือสีของหนังชั้นนอกสุดเท่านั้น ถ้า ได้ลึ้กหรือขูดผิวชั้นนอกสุดออก ให้เหลือแต่ หนังแท้แดงๆ แล้ว แม้จะเป็นหนังสุดสวยของ นางงามจักรวาล ผู้คนก็คงจะต้องเป็นอนหน้าหนี

จึงเป็นที่แน่ชัดว่า คนสวยคนงามก็คงสวยและ งามกันแค่ผิวหนัง ชั้นนอกสุด รักและเล่นหา กันที่ผิวหนังซึ่งเป็นของฉาบฉวยนอกร่าง หา ได้สวยงามน่ารักไปเข้าถึง ตับ ปอด หัวใจ ม้าม กระเพาะ ลำไส้ น้ำเลือด น้ำเหลือง อูจจาระ ปัสสาวะภายในร่างกายด้วยไม่

ส่วนผู้ที่ผิวหรือสีของหนังดำต่างไม่สดใส น่าดู ก็พยายามทาลิปสติก แต่งหน้า ทาสี พอกแป้ง ย้อม และดึงกันเข้าไปให้เต่งตึง และ ออกเป็นสีสันต่างๆ แล้วก็พากันนิยมยกย่อง ชวนชมกันไป แท้ที่จริงแล้วก็เป็นความหลง โดยหลงรักกันที่แป้ง และสีที่พอก หลอกให้ เห็นฉาบฉวยอยู่แค่ผิวภายนอกเท่านั้น เมื่อมี สติพิจารณาเห็นความเป็นจริงอยู่เช่นนี้ หาก

จิตที่กำลังก็จะทำให้นิรณัน ๕ ประการ ค่อยๆ สงบระงับลงทีละเล็กละน้อย โดยเฉพาะจิตจะไม่เดือดร้อนกระวนกระวายแผ่ส่ายไปในอารมณ์รักๆใคร่ๆ ในที่สุดจิตก็จะสงบเยือกเย็นลงจนถึงขั้นอุปจารสมาธิได้ หากแต่มีกำลังพอก็อาจถึงขั้นปฐมฌานได้

กายคตานุสสติกรรมฐานนั้น ความจริงก็เป็นเพียงสมถภาวนาที่ทำให้จิตเป็นสมาธิได้ถึงขั้นปฐมฌาน แต่ก็เป็นสมถภาวนาที่เจือไปด้วยวิปัสสนาภาวนา เพราะเป็นอารมณ์จิตที่ใคร่ครวญหาเหตุและผล ตามสภาพความเป็นจริงของสังขารธรรมหรือสภาวะธรรม

ซึ่งหากได้พลิกการพิจารณาอาการ ๓๒

ดังกล่าวให้รู้แจ้งเห็นจริงว่า อาการ ๓๒ ดังกล่าวนั้น ไม่มีการทรงตัว เมื่อมีเกิดเป็นอาการ ๓๒ ขึ้นแล้ว ก็ไม่อาจจะตั้งมั่นอยู่ได้ จะต้องเปลี่ยนแปลง

อาการ ๓๒ ดังกล่าวนั้นไปเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่คน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่ตัวเราและของเราแต่อย่างใด ร่างกายไม่ว่าของตนเองและของผู้อื่น ต่างก็เต็มไปด้วยความทุกข์ ดังนี้ก็เป็นวิปัสสนา

กายคตานุสสติกรรมฐานเป็นกรรมฐานที่เมื่อได้พิจารณาไปแล้ว ก็จะทำให้เห็นความสกปรกโสโครกของร่างกาย จนรู้แจ้งเห็นจริงว่า ไม่น่ารัก ไม่น่าใคร่ จึงเป็นกรรมฐานที่มีอำนาจทำลาย

ราคิเลส และเมื่อได้รู้แจ้งเห็นจริงดังกล่าว
มากๆ เข้าจิตก็จะมีกำลัง และเกิดความเมือ
หน่ายในร่างกายทั้งของตนเอง และของผู้อื่น
จึงเป็นการง่ายที่ “นิพพิทาญาณ” จะเกิดขึ้น และ
อื่นใดเกิดแล้วจนมีญาณทัสสนะเห็นแจ้ง
อาการพระไตรลักษณ์ว่า ร่างกายเป็นอนิจจัง
ทุกขัง และอนัตตา ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา
ไม่ใช่เขาแต่อย่างใด จิตก็จะโน้มไปสู่ “สังขารุ
เปกขาญาณ” ซึ่งมีอารมณ์อันวางเฉย ไม่ยินดี
ยินร้ายในร่างกาย และคลายกำหนดในรูป
นามชั้น ๕ เรียกว่าจิตปล่อยวาง ไม่ยึดมั่น
ถือมั่นในอุปาทานชั้น ๕ ซึ่งจะนำไปสู่การละ
“ลักกายทิล्ली” อันเป็นการละความเห็นผิดใน
ร่างกายนี้เสียได้ และถ้าละได้เมื่อใด ก็ใกล้ที่
จะบรรลุความเป็นพระอริยเจ้าเบื้องต้น ใน

พระพุทธศาสนา คือเป็น “พระโสดาบัน” สม
จริงตามที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า การเจริญ
กรรมฐานกองนี้จะไม่ห่างจากมรรค ผล และ
นิพพาน

ฉะนั้น กายคตานุสติกรรมฐาน จึงเป็น
กรรมฐานเครื่องที่จะทำให้บรรลุพระอรหันต์
ได้โดยง่าย ซึ่งในสมัยพระพุทธกาล ท่านที่
บรรลุแล้วด้วยพระกรรมฐานกองนี้ มีเป็นอัน
มาก ในสมัยที่พระพุทธองค์ตรัสรู้ใหม่ๆ ก็ได้
เสด็จไปพบพราหมณ์สองสามีภรรยา ซึ่งมีบุตร
ที่ สุดสวย ชื่อว่า “นางมาคัณฑิยา” พราหมณ์
ทั้งสองชอบใจในพระพุทธองค์ จึงได้ออกปาก
ยกนางมาคัณฑิยาให้เป็นภรรยา

พระพุทธรองค์ไม่ทรงรับไว้ และมองเห็น
นิสัยของพราหมณ์ทั้งสองที่จะได้บรรลุมรรคผล
จึงได้ทรงแสดงพระธรรมให้ฟัง โดยยกเอา
กายคตานุสสติกรรมฐานขึ้นมาเทศน์ ซึ่งได้
ตรัสดำหนิโทษแห่งความสวยงามแห่งร่างกาย
ของนางมาคัณติยาว่า พระพุทธรองค์ทรงเห็นว่า
เป็นของปฏิกูล มูตร คูถ เน่าเหม็น หากความ
สวยงามใดๆ มิได้เลย พราหมณ์ทั้งสอง
พิจารณาตามได้ดวงตาเห็นธรรม ส่วนนาง
มาคัณติยาผูกโกรธ ต่อมาเมื่อนางได้เป็นพระ
มเหสีของพระเจ้าอุเทน กรุงโกสัมพี ก็ได้จง
ล้างจองผลาญพระพุทธรองค์อย่างไม่มีที่สิ้นสุด
เพราะอำนาจแรงพยายาม

อีกท่านหนึ่งก็คือนางอภिरูปนั้นทา ซึ่ง

เป็นพระราชธิดาของพระเจ้าเชมกะศากยะ ก็
จัดว่ามีรูปงามที่สุดในสมัยนั้นและพระนางทรง
ภาคภูมิใจหลงใหลในความงดงามของพระนาง
ยิ่งนัก แต่ด้วยบุญบารมี ที่ได้เคยสร้างสมอ
บรมมาแล้วเป็นอันมากในอดีตชาติ เป็นเหตุ
ให้พระนางได้สดับพระธรรมของพระพุทธรองค์
จากพระโอรสซึ่งได้ทรงเทศน์กายคตานุสสติ
กรรมฐาน ควบคู่ไปกับมรณสสติกรรมฐาน
แล้วทรงเนรมิตรูปกายของสาวงาม ที่งามยิ่ง
กว่าพระนางให้ปรากฏขึ้น ให้พระนางได้มอง
เห็นแล้วบันดาลให้รูปเนรมิตนั้นค่อยๆ เจริญวัย
แก่ แล้วชรา โทมมๆ ลงจนตายไปในที่สุด แล้ว
ก็เฝ้าเปื่อยสลายไปต่อหน้า พระนางก็น้อมเอา
ภาพนิมิตนั้น เข้ามาเปรียบเทียบกับร่างกาย
ของพระนาง จนเห็นว่าอันร่างกายอันงดงาม

ของพระนางนั้น หาได้งามจริงไม่ ทั้งเป็น
อนิจจังและอนัตตา หาสาระแก่นสารที่พึงอัน
ถาวรอันใดมิได้เลย จนพระนางได้บรรลुพระ
อรหัตตในขณะนั้นเอง

และนอกจากนี้ก็ยังมิพระนางเขมาเทวีที่
ยิงด้วยรูปโฉม และเป็นพระมเหสีองค์หนึ่ง
ของพระเจ้าพิมพิสาร แห่งเมืองราชคฤห์ ก็ได้
บรรลุพระอรหัตตในทำนองเดียวกันนี้เอง

(๔) มีจิตใคร่ครวญถึงธาตุกรรมฐาน คือ
นอกจากจะมีจิตใคร่ครวญถึงความเป็นจริง
ของร่างกายดังกล่าวมาในข้อ (๓) แล้ว พึง
พิจารณาแยกให้เห็นความเป็นจริงที่ว่า อันที่
จริงร่างกายของเราเองก็ดี ของผู้อื่นก็ดี ไม่ใช่

ตัวเราของเราแต่อย่างใดเลย เป็นแต่เพียงธาตุ
๔ มาประชุมเกาะกุมรวมกันเพียงชั่วคราว
เท่านั้นเอง ได้แก่ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม และ
ธาตุไฟ แล้วสิ่งเหล่านี้ก็ทนอยู่ในสภาพที่รวม
กันเช่นนั้นไม่ได้ นานไปก็เก่าแก่แล้วแตกสลาย
ตายไป ธาตุน้ำก็กลับไปสู่ความเป็นน้ำ ธาตุ
ดินก็กลับไปสู่ความเป็นดิน ธาตุลมก็กลับไป
สู่ความเป็นลม และธาตุไฟ ก็กลับไปสู่ความ
เป็นไฟตามเดิม

เนื้อตัวร่างกายของเรา เมื่อได้แยกส่วน
ออกมาดูแล้ว ก็มีได้มีตัวตนที่ตรงไหนแต่
อย่างใด เป็นแต่เพียงเนื้อ กระดูก ตับ ไต ไล้
กระเพาะ เส้นเอ็น หนัง ฟังผืดเนื้อเยื่อ มันสมอง
ไขข้อ ฯลฯ มาเกาะกุมกัน ตัวตนของเราไม่มี

ครั้นเมื่อแยกแยะอวัยวะย่อยๆ ดังกล่าวออกไปอีกจนถึงหน่วยย่อยๆ ของชีวิต คือเซลล์เล็กๆ ที่มาเกาะกุมรวมกัน ก็จะทำให้เห็นว่าเซลล์เองก็เนื่องมาจากแร่ธาตุทั้งหลายซึ่งไม่มีชีวิตจิตใจมารวมกันเป็นกลุ่มก้อนเล็กๆ ไม่มีตัวตนของเราแต่อย่างใด แม้แร่ธาตุต่างๆ นั้น ก็เนื่องมาจากพลังงานโปรตอนและอิเล็กตรอนเท่านั้น หาใช่ตัวตนของเราแต่อย่างใดไม่ ที่หลงกันอยู่ว่าตัวเราของเราหาที่เหนียวกันได้เลย ทุกสรรพสิ่งที่ดีนั้นแสวงหาสะสมกันเข้าไว้ ในที่สุดก็ต้องทิ้ง ต้องจาก ซึ่งปฏิกิริยาที่จะกล่าวไปถึงสมบัติที่จะนำเอาติดตัวไปด้วย แม้แต่เนื้อตัวร่างกายที่ว่าเป็นของเรา ก็ยังเอาติดตัวไปไม่ได้ และก็ เป็นความจริงที่ให้เห็นและรู้กันมานานนับล้านๆ ปี คนแล้วคนเล่า ท่านทั้งหลายที่ได้เคยยิ่งใหญ่

ด้วยยศศักดิ์อำนาจวาสนา และทรัพย์สมบัติ ในอดีตกาล จนเป็นถึงมหาจักรพรรดิ มีสมบัติที่สร้างสมมาด้วยเลือดและน้ำตาของผู้อื่นจนก่อนโลก แต่แล้วในที่สุดก็ต้องทิ้ง ต้องจากสิ่งเหล่านี้ไป

แม้แต่เนื้อตัวร่างกายของท่าน ที่เคยยิ่งใหญ่ จนถึงกับเป็นผู้ที่ไม่อาจจะแตะต้องได้ แต่แล้วก็ต้องทอดทิ้งจมดินและทราย จนในที่สุดก็สลายไปนี้ หาไม่พบว่า เนื้อ หนัง กระดูก ขน เล็บ ตับ ไต ไล้ กระเพาะของท่านอยู่ที่ตรงไหน คงเหลืออยู่แต่สิ่งที่เป็นดิน น้ำ ลม และไฟ ตามสภาพเดิมที่ก่อเกิดกำเนิดมาเป็นตัวของท่าน เพียงชั่วคราวเท่านั้น แล้วตัวของเราท่านทั้งหลายก็เพียงเท่านี้ มิได้ยิ่งใหญ่เกินไปกว่าท่าน

ในอดีต จะรอดพ้นจากสังขารนี้ไปได้หรือ เมื่อความเป็นจริงก็เห็นๆ กันอยู่เช่นนี้แล้ว เหตุใดเราทำนั้งหลายจึงต้องพากันดิ้นรนขวนขวายสะสมสิ่งทีในที่สุดก็ต้องทิ้ง จะต้องจากไปซึ่งเท่ากับเป็นการทำลายวันเวลาอันมีค่าของพวกเรา ซึ่งก็คงมีไม่เกินคนละ ๑๐๐ ปี ให้ต้องโมฆะเสียเปล่าไป โดยหาสาระประโยชน์อันใดมิได้ เหตุใดไม่เร่งขวนขวายสร้างบุญบารมีที่เป็นอริยทรัพย์อันประเสริฐ ซึ่งจะติดตามตัวไปได้ในชาติหน้า

แม้หากสิ่งเหล่านี้ จะไม่มีจริงดังที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ อย่างเลวพวกเราก็เพียงเสมอตัว มิได้ขาดทุนแต่อย่างใด หากสิ่งที่พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนไว้มีจริง ดังที่ปราชญ์

ในอดีตกาลยอมรับ แล้วเราทำนั้งหลายไม่สร้างสมบุญและความดีไว้ สร้างสมแต่ความชั่วและบาปกรรมตามติดตัวไป เราทำนั้งหลายมิขาดทุนหรือ เวลาในชีวิตของเราที่ควรจะได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ กลับต้องมาโมฆะเสียเปล่าก็สมควรที่จะได้ชื่อว่าเป็น “โหมฆบรูษ” โดยแท้

“แม้จะได้อุปสมบทเป็นภิกษุรักษาศีล ๒๒๗ ข้อไม่เคยขาด ไม่ต่างพร้อมมานานถึง ๑๐๐ ปี ก็ยังได้บุญกุศลน้อยกว่าผู้ที่ทำสมาธิเพื่อให้จิตสงบนานเพียงชั่ว ไก่กระพือปีก ช้างกระดิกหู”

รายนามผู้ร่วมศรัทธาพิมพ์หนังสือ
“วิธีสร้างบุญบารมี”

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑	คุณนิตยาพันธ์ ปาณชู	๑๐,๐๐๐
๒	คุณครรชิตา ทองแฉล้ม	๑๐,๐๐๐
๓	คุณศิริวรรณ เพียรวิทยาสกุล	๖,๓๖๐
๔	คุณนิต เศวตศรีถวัลย์	๔,๕๐๐
๕	คุณสมณา หาญบุญทรง	๔,๐๐๐
๖	คุณดารัตน์ เสรีวงษ์	๔,๐๐๐
๗	คุณสงกรานต์ วรรกวิไฉยวงศ์	๔,๐๐๐
๘	คุณพิเชษฐ์ เจริญศิริวัฒน์	๓,๓๐๐
๙	คุณวันดี นิตวิทยาเทพ	๓,๑๓๕
๑๐	คุณสนธยา กลางประพันธ์	๓,๐๐๐
๑๑	คุณกนกพร รุจาคม	๓,๐๐๐
๑๒	คุณพีรภูมิ กัลป์นันทกุลย์	๒,๙๘๐
๑๓	นพ.เจริญ ท่านผอ.รพ.ไทยนครินทร์	๒,๗๐๐
๑๔	พระมหาศักดิ์ดา สุญาโณ	๒,๖๐๐
๑๕	คุณบัณฑิต สัจจามรรค	๒,๕๐๐
๑๖	คุณธวัช สกุลเพ็ชร	๒,๒๘๐
๑๗	คุณศิริวรรณ บุตรราช	๒,๐๐๐

๑๑๔

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๘	คุณรัชฎาพร ว่องกิตติพงษ์	๒,๐๐๐
๑๙	คุณพรพิมล จรุงจิตรวารี	๒,๐๐๐
๒๐	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๒,๐๐๐
๒๑	คุณรุ่งนภา วิภาตะศิลปิน	๑,๙๒๕
๒๒	คุณปานจิต วงศ์อ่อนดี	๑,๘๐๐
๒๓	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๑,๖๓๐
๒๔	คุณปารณีย์ หงษ์ทอง	๑,๖๐๐
๒๕	คุณอนงค์นาง ธัญชีวี	๑,๕๐๐
๒๖	คุณเย็นดี	๑,๕๐๐
๒๗	คุณภาพพร พรหมช่วย	๑,๒๔๐
๒๘	คุณฤทธิธรณ วงศ์นวล	๑,๒๐๐
๓๐	คุณพรทิพย์ ไชยณรงค์	๑,๒๐๐
๓๑	คุณโต๊ด	๑,๑๐๐
๓๒	คุณธิตินันท์	๑,๐๐๐
๓๓	คุณสุปราณี เห็นเจริญ	๑,๐๐๐
๓๕	คุณปิยะวรรณ กลิ่นสุคนธ์	๑,๐๐๐
๓๖	คุณปัญจราช พานิช	๑,๐๐๐
๓๗	คุณเปรมไทย์ รอดบัณฑิต	๑,๐๐๐
๓๘	คุณพิศวง ประธรรมสาร	๑,๐๐๐
๓๙	อ.พัทยา ชิวมณี	๑,๐๐๐

๑๑๕

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๔๐	คุณแม่บุญมา-คุณพ่อสุกิจ กิตติเรืองผล และบุตรธิดา	๑,๐๐๐
๔๑	คุณวิชัย-คุณสุนทร โพธิ์นทีไท และครอบครัว	๑,๐๐๐
๔๒	คุณพิพัฒ ครีนิล	๑,๐๐๐
๔๓	คุณอรวรรณ กอประเสริฐศรี	๙๖๐
๔๔	คุณอัจฉรา ลีวรกุลชัย	๙๓๐
๔๕	คุณผ่องศรี ลงลายชาติ	๘๓๐
๔๖	คุณประชิต ทองมณี	๘๑๐
๔๗	คุณพลวัฒน์ เพชรพรรณ	๘๐๐
๔๘	คุณมาลี คุสมิต	๗๘๐
๔๙	คุณอรทัย ไทยผลิตเจริญ	๗๘๐
๕๐	คุณประอรพรรณ ชัยสถาวรวงศ์	๗๖๕
๕๑	คุณวิชัย ธรรมไทยศรี	๗๔๕
๕๒	คุณศรีสา คุณธัช	๗๔๐
๕๓	คุณจุฑามาศ	๗๔๐
๕๔	คุณประชิต ทองมณี	๗๔๐
๕๕	คุณพัชรินทร์ ศรีวีโรจน์	๗๑๕
๕๖	คุณไก่	๗๐๐
๕๗	คุณมาลินี โกมลประเสริฐ	๖๙๐
๕๘	คุณฐาปนิต ธนิตขจรกุล	๖๐๐

๑๑๖

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๕๙	คุณราตรี เอื้อพิทักษ์	๖๐๐
๖๐	คุณสุวิดา เงินน้ำโชค	๕๕๐
๖๑	คุณอิงอร คงบรรเทิง	๕๓๐
๖๒	คุณจุฬา บำรุง	๕๐๐
๖๓	คุณญาณศักดิ์ อวารณ	๕๐๐
๖๔	คุณจำเนียร รัตนโชติ	๕๐๐
๖๕	คุณรัชดา อุศนกร	๕๐๐
๖๖	คุณอ้น	๕๐๐
๖๗	คุณศิริลักษณ์ พูลศิริ	๕๐๐
๖๘	คุณสมาน มาชม	๕๐๐
๖๙	คุณรัตนา ศาคร	๕๐๐
๗๐	คุณยุพยงค์ ประเสริฐถาวร	๕๐๐
๗๑	คุณกัมพล อังกะลุงทอง	๕๐๐
๗๒	อ.พรทิพย์ คล่องแคล่ว	๕๐๐
๗๓	คุณยุพิน เทียนอุดม	๕๐๐
๗๔	คุณอุรุพร วิวัฒน์เศรษฐ์	๕๐๐
๗๕	คุณบังอร พัฒนาปัญญาสัตย์	๔๔๐
๗๖	คุณพีรญา มาทวิโชติกุล	๔๔๐
๗๗	คุณวิรตี อ่อนละมุล	๔๔๐
๗๘	คุณนิลุทธิ์ ปณิตตาบุตร	๔๑๐

๑๑๗

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๗๙	คุณประสิทธิ์ ลิ้มพันสมบัติ	๔๐๐
๘๐	คุณณัฐกานต์ ไชยศิริ	๔๐๐
๘๑	คุณฉัตรรัตน์ ศรีทอง	๓๗๐
๘๒	คุณศรินทร์ห์ เผือกโสกา	๓๕๐
๘๓	คุณวิทยา บวงไฟโรจน์	๓๕๐
๘๔	คุณเกตุวลี พรชัยประติมา	๓๔๕
๘๕	คุณสุชาดา สุขแซม	๓๔๐
๘๖	คุณจำเรียง เรืองรุ่ง	๓๒๐
๘๗	คุณวรพล แซ่จู้	๓๑๐
๘๘	คุณเดชา พุ่มสด	๓๑๐
๘๙	คุณศรัณยา กุศลฤกษ์ดี	๓๐๐
๙๐	คุณประพีร์	๓๐๐
๙๑	คุณสุกัญญา รักษ์ขจีกุล และครอบครัว	๓๐๐
๙๒	คุณรมิตา วราวีรกุล	๒๙๕
๙๓	คุณवलันต์ ทนพลกรัง	๒๖๕
๙๔	คุณสมศักดิ์ ชินวงศ์	๒๖๐
๙๕	คุณทิวาพร หลวงบำรุง	๒๕๐
๙๖	คุณพฤษส์ แซ่อึ้ง	๒๕๐
๙๗	คุณวิภา สันติเจริญกุล	๒๓๐
๙๘	คุณนัสพัฒน์ แสงทอง	๒๒๐

๑๑๘

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๙๙	คุณพิมพ์พรรณ แก้วสถิตย์	๒๑๐
๑๐๐	คุณจงรักษ์ หล่อพูลกิจสกุล	๒๐๐
๑๐๑	คุณลักขณา เบ็ญจกระโทก , คุณพรรณรัตน์ กนกวรรณ , คุณพัชราภา กาญจนสิงห์	๒๐๐
๑๐๒	คุณวิรัชพร กลิ่งวิจิตร	๒๐๐
๑๐๓	พ.ต.อ.บุญเสริม-คุณยุพดี ศรีชมภู	๒๐๐
๑๐๔	คุณจินต์คุจี ไค้สูงเนิน และครอบครัว	๒๐๐
๑๐๕	คุณสุวิชา พูลเกษ	๒๐๐
๑๐๖	คุณห่อ-คุณสุนันทา แหลมไพศาล	๒๐๐
๑๐๗	คุณเอกบุญ ปลั่งศิริ	๑๕๐
๑๐๘	คุณวรพล แซ่จู้	๑๘๐
๑๐๙	คุณดอกลี สุนทโสทก	๑๘๐
๑๑๐	คุณกวิสรา สุขสุดพงษ์	๑๘๐
๑๑๑	คุณขวัญหญิง วงศ์เกษมจิตต์	๑๘๐
๑๑๒	คุณสุชาดา สุขเกษม	๑๗๐
๑๑๓	คุณทิพจุฑา นาคนู	๑๗๐
๑๑๔	คุณบังอร พัฒนปัญญาสัตย์	๑๖๕
๑๑๕	น.ต.ทศพล ฉายานนท์	๑๖๐
๑๑๖	คุณสุพัตรา ตีรกาพันธ์	๑๕๐

๑๑๙

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๑๗	คุณจุฑารัตน์ นราตรีภพนาค	๑๕๐
๑๑๘	คุณกวิสรา สุขสุดพงษ์	๑๕๐
๑๑๙	คุณบุษผา บุญสม	๑๔๐
๑๒๐	คุณเมลิทธิ์ บวรสาโชติ	๑๓๕
๑๒๑	คุณสาธิต นนท์ณัฐชญา	๑๓๐
๑๒๒	คุณกัญญารัตน์ งามแท้	๑๓๐
๑๒๓	คุณศิริชัย นาระกันทา	๑๓๐
๑๒๔	คุณประวุฒิ นิยมกุล	๑๒๐
๑๒๕	คุณสมพิศ พันธุ์เจริญศรี	๑๒๐
๑๒๖	คุณศคราญ ชมพัฒน์	๑๒๐
๑๒๗	คุณภิญโญ ยิงเจริญผล	๑๒๐
๑๒๘	พ.ต.อ.ประเทือง นาคบัว	๑๐๐
๑๒๙	คุณประภาพร เกตราพูนสินไชย	๑๐๐
๑๓๐	พ.ต.ท.หญิงประณีต เฟิงระนัย	๑๐๐
๑๓๑	คุณจรินทร์ ช่างเหล็ก	๑๐๐
๑๓๒	คุณนิติภา สีสระมกรกิจ	๑๐๐
๑๓๓	คุณเขาวริน ภัทรโชคช่วย	๑๐๐
๑๓๔	คุณลิลลี่ ภัทรโชคช่วย	๑๐๐
๑๓๕	คุณคำพล-ต.ญ.พรไพลิน หนองยาง , คุณเสาวนีย์ กองดิน	๑๐๐

๑๒๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๓๖	คุณจิว ไอ่ชัญญ์ รพ.สมุทรปราการ	๑๐๐
๑๓๗	คุณวสุมนีย์ จงศิริรัตนพร	๑๐๐
๑๓๘	คุณชไมพร คุรุตนา	๑๐๐
๑๓๙	คุณณัฐพล แซ่พัน	๙๐
๑๔๐	คุณปิยะพร ธีญาณิตย์	๗๐
๑๔๑	คุณประมุข อินทร์สูงเนิน	๗๐
๑๔๒	คุณปิยะมาศ เจริญวงศานนท์	๖๐
๑๔๓	คุณเสาวณีย์ เจริญทรัพย์	๕๐
๑๔๔	คุณพูลศรี ชนะเกิด	๕๐
๑๔๕	คุณอภิวิชญ์ จันทร์ปลอด	๔๐
๑๔๖	คุณอัษฎลี ม่วงชุ่ม	๔๐
๑๔๗	คุณสมหมาย เต็มประสิทธิ์ศักดิ์	๔๐
๑๔๘	คุณประมวล สมณะ	๔๐
๑๔๙	คุณพวงผกา สุขสบาย	๒๐
๑๕๐	คุณเพิ่มพงศ์-ต.ช.เอกสหัส ธนพิพัฒน์สัจจา	๒๐
รวมครุฑาทั้งสิ้น ๑๓๕,๙๑๐		